

Бојана Николетић

МИНТИ, НОЛО И ОСТАЛИ

Едиција
КЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ

Уредник и рецензент
Радован Влаховић

Цртежи/илустрације
Бојана Николетић

Дизајн насловне стране/илустрације
Сенка Влаховић Филипов

Бојана Николетић

МИНТИ, НОЛО И ОСТАЛИ

(мале приче о псима и мачкама)

Сви ликови су измишљени и сложени по узору на ликове Марка Твена – у сваки су уткане многе различите успомене. Што се тиче зграда и улица, оне постоје али нису распоређене као овде, а ни паркови: од стварних елемената је направљен један имагинарни крај, како се то каже у Београду. Мамаца је право име једне праве мачке, преузето уз извињење.

Б. Н.

МИНТИ / 7

СПЕКУЛАС / 13

НОЋНА ВЕЈАВИЦА / 20

ЗЕЛЕНИ ЗЕМБИЉ / 25

БЕЗ СВЕДОКА / 33

У ПАРКУ / 43

У ЧАМЦУ / 51

~ ~ ~

ДРУГА МАЦА / 57

НА ВЕРАНДИ / 60

ПРОПАЛО ЛЕТОВАЊЕ / 66

НА ТАВАНУ / 75

ПОСЛЕ / 82

РЕЧ О КЊИЗИ / 93

БЕЛЕШКА О АУТОРКИ / 97

МИНТИ

Минти је био сасвим мали када га је Лина први пут видела. Она је била много већа – имала је већ десет година. Ишчекивала је тај сусрет са радо-зналошћу и нестрпљењем. Минти је био њена прва куца. Мама је рекла да може да га узме. Тата није имао ништа против.

Минти је био најснажнији од све своје браће и сестара (било их је седморо), имао је и малу црну пегу на грудима – после, када је порастао, на том месту су биле само три-четири црне длаке а могле су се видети тек изблиза, ако знате шта тражите. Био је иначе потпуно смеђ и Лина је увек мислила како је то можда њихова тајна – није била сигурна да се ико други тога сећа.

Овога дана, Лина је већ знала како изгледају куцине шапице и нос (каже се њушка) – Рики јој их је нацртао. Рики је био њен друг из разреда и, када се његова керуша Тили оштенила обећао је Ли-ни и још некима да ће их водити да виде штенад и да одаберу по једно. Лина је успела да буде прва. Тата јој је скренуо пажњу на битне ствари и рекао да буде пажљива јер пси нису исто што и мачке. Од њих се ипак очекује нешто – и карактер. Лина ово није најбоље схватила – ни Ноло, њен мачак, није био без карактера, иако је то стварно друга прича.

Коначно је стигао велики дан. Лина је све још једном проверила – корпа, јастук, чиније за воду и храну. Била је ту и једна стара лопта коју је одлучила да поклони куци. Имала је трему, дотад је имала само мачку, поменутог Нола.

Рики је сачекао на углу, на два ћошка од њене куће, као што су се договорили. Кад су стигли, Рикијева старија сестра је рекла да су се куце управо пробудиле. Лина није била сигурна да је то тачно јер су их затекли у кухињи усред бурне сцене, како се пропињу и бацају уз два степеника цвилећи непрестано и покушавајући, онако мали и здепасти, да досегну мајку која је, опет, упорно узмицала – имали су већ оштре зубиће, као иглице. Било је време да почну самостално да се хране. Напољу у башти их је све чекало спремно.

Јели су с апетитом, тискајући се око великог дубоког тањира пуног паленте са куваном рибом (папалине). Повремено би који у гужви изгубио равнотежу и посрнуо па угазио обема предњим шапама у тањир. После је морао да отреса кашу са шапица и да их лиже.

Кад су завршили са јелом почели су да се играју – претурали су се једно преко другог и скакали, онако округласти, пуних трбушчића, падали и гризли једно другом уши. Покрети су им били меки и није изгледало да могу да се повреде, чак ни када се потуку.

После неког времена (доста кратког, у ствари, али су они мали и изгледа да су извели све што су кадри извести, запазила је Лина) почели су да се разилазе један за другим тумарајући по башти

(опет врло кратко) – затим се, који овде, који онде, покакио и, после још мало задржавања и тумарања и још мало игре – ушао у кућицу да спава.

То је све трајало можда један сат. На посматраче ниједан није обраћао пажњу.

Лина и Рики и Рикијева старија сестра уђоше да се одморе (Лина је била веома зачуђена и, чак, могло би се рећи запрепашћена брзином којом су се смењивали догађаји у тим малим животима – сами догађаји нису изгледали безначајни, напротив, у поређењу са догађајима у мајем животу ови су изгледали бурнији и некако крупнији – као и сама штенад).

Попили су лимунаду и одиграли три нивоа једне игрице која је баш тад била популарна у њиховој школи. Чекали су да се Минти мало одмори пре него што га припреме за пут у нову кућу и нови живот. Онда га је Рикијева сестра пажљиво извукла из кућице (изнела га је подвукавши руку испод њега тако да је, онако мали, лежао на њеној руци) и донела у кухињу. Тамо је Рикијева мама, која се појавила у међувремену (на шта су сви ипак некако одахнули), преузела ствар у своје руке – Минти је пребачен у њено крило и испрејиран специјалним шампоном за штенад. Био је сав прекривен пеном, скоро да се могло рећи да му се виде само очи, тамноплаве; добро је истрљан и остављен да још данима мирише на лимун – кроз тај мирис се пробијао онај ранији, мирис штенаре, чему се Лина исто чудила.

Било је време да крену. Рикијева мама је пронашла једну стару ташну, торбу заправо, помисли-

ла је Лина, и ставила у њу једну исто тако стару кашмирску мараму а на њу је положила Минтија. У том тренутку је био поспан; зато се пет минута касније, када су кренули, разбудило и од тог тренутка док нису стигли Линој кући није престао са покушајима да из торбе изађе – на све начине. Мало је цвилио, мало је гребао, зевао је, протурао шапице и њушкицу, гурао главу пуштајући да му уши остану далеко позади. Ништа није вредело, Лина је чврсто држала торбу решена да све прође без непредвиђених догађаја. Саобраћај није био сасвим слаб, могло је свашта да се деси. Рики је допратио до куће, за сваки случај. Он је ипак био дечак, а осим тога, имао је више искуства са псима.

– Како ћеш да га назовеш? – упита Рики.

– Не знам, нисам још смислила, – одврати Лина неодлучно.

– Неко енглеско име? Као што дају расним псима, онима са педигреом? Као Тили?

– Не, не верујем. Па, он није расан пас, зар не?

– Не, није, наравно. Мислио сам само, ето, тако... ништа у ствари...

На томе је остало.

Код куће су сви били узбуђени и, окупљени око новог укућанина, расправљали су сад и они о томе какво име да му дају. „Брауни“, рекла је мама, „као колачић – зато што је смеђ. Или Бруно, то је још лепше.“ „Не, не, не... Роли,“ рекао је Линин мали брат посматрајући штене како се преврће по поду: „као она велика куца на мору...“

– Ја мислим да га назовемо Лимун или, кратко, Мун или тако нешто – јесте ли га поморисали? –

рекла је Лина старија сестра. – Осим тога, ово је сасвим мала куца. Лимун је, отприлике – таман...

– Па добро, али не можемо га назвати Лимун, ипак, то је некако увредљиво, мада... постоји онај глумац Лемон, то је лимун на енглеском, – рекла је мама.

– А, да. Џек Лемон, одличан глумац, – рекао је тата. – Али, слажем се, и ја мислим да не можемо пса назвати Лимун. Нешто лепше би требало наћи.

– То је од мириса шампона, тај мирис, зато мирише на лимун... – рекла је Лина.

– Аха, аха, па, смислићемо нешто... смислићемо нешто... – рекла је сестра. – Знам – даћемо му име Минти! – узвикну. – Као мента, нана, не лимун него мента... Шта кажете?

– Минти, Минти! – поче да узвикује мали дечак спустивши се на колена. Куца му одмах приђе и поче да се игра и умиљава, машући репом.

– Ето, шта кажеш ти Лино, ти си овде главна, ти си донела куцу у кућу? – упита мама.

– Па добро, – рече Лина. – Може да буде и Минти, кад се већ одазива на то име.

Тако је и остало.

Изгледало је да те ноћи нико у кући неће спава-ти, Минти је цвилео и цвилео и цвилео и завијао и тако до дубоко у ноћ. Лина је устала из кревета (ионако од узбуђења није могла да заспи), села поред куцине корпе и ставила руку у корпу како је Рики научио, али баш кад је почео да је хвата сан тата је дошао и рекао да остави пса да се навикне на свој нови живот и свој нови кревет (корпу) а да она иде на спавање као обично. Лина је послушала.

Онда је и тата поново отишао да легне. Настало је затишје.

Када је куца почела поново да плаче за својом кућом, тата је дошао, рекао нешто тихим и одлучним гласом и отишао. Сва су врата била затворена. Лина је заспала.

Ујутро је био већ сасвим нови дан.

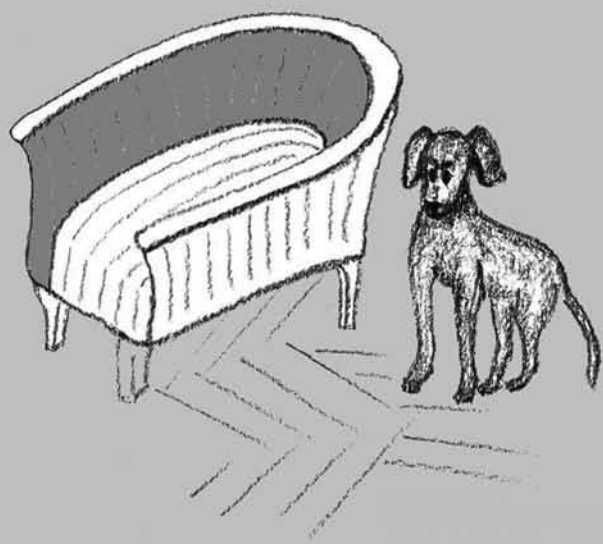
СПЕКУЛАС

– Ено га иза фотеље, – рече Рики. – Знао сам да је ту негде. Они се тако постиде, знаш, и уплаше се, знају да су криви.

Минти провири иза фотеље: њушкица, округле тамне очи и наћуљене уши. Онда истрча машући репом и умиљавајући се. Трчао је од Лине до Рикија и натраг, махао репом – јако, и још поскакивао од задовољства (ако се ту могло говорити о задовољству, у шта је Лина сумњала: изгледало јој је више као да му је толико стало да их убеди у своја добра осећања да је спреман и на извесно понижење).

На Линином кревету стајаше *корпус деликти*¹: растргнута кутија кекса необичног имена – *Speculaas*. Лина сестра Емилија је то увек изговарала са чујним удвојеним „а“ јер је замишљала да то тако Холанђани кажу. Како су стварно Холанђани говорили Лина није знала, није могла ни да претпостави, али је Емилија увек била неприкосновени ауторитет у свим питањима културе. Она сама је сад замишљено посматрала остатке кутије кекса на кревету – поцепани целофан, искидани картон, па и нешто издробљеног кекса: „комади, комадићи и мрве...“, мислила је, покуша-

¹ *corpus delicti* (лат.) – предмет којим се доказује кривично дело (*Велики речник страних речи и израза*)

вајући истовремено, опет у мислима, да оно Емилијино *спекулаас* претвори у спекулас.

За то време, Минти, очигледно задовољан постигнутим измирењем, остави Рикија, прође поред Лине и стаде насред собе да се попишки.

Када је завршио, Рики му брзо приђе, гурну му главу наниже да њушкицом стигне до самог тепиха, затим уз махање прстом изрече једно енергично „но-но!“ па га подиже и изнесе на терасу. „Ту пишки!“ – рече озбиљно. Минти га гледаше не схватајући шта се сад од њега хоће: већ се испишкио!

– То мора тако, – рече Рики Лине. – Мора им се одмах рећи да не може да се пишки у кући! Кад буде мало већи, кад буде вакцинисан, почећемо да га изводимо у шетњу – онда ће све бити лакше, видећеш!

Лина није имала никакву примедбу, њој није било посебно тешко ни овако, сада – Рики је још увек долазио сваки дан и бринуо о свим важним појединостима новог живота свог малог васпитаника. Он је, некако, био задужен за њега: одмах оде да донесе кофу допола пуну воде са сапуницом у којој је плутао сунђер, све спремно у купатилу. Лина је посматрала како он цеди сунђер и затим пере оно место на тепиху где се Минти попишкио. Остала је велика мокра мрља, тамна и много већа од претходне. „Хоће ли то ипак смрдети, на крају,“ питала се осећајући како је обузима извесна нелагодност, спремна да се најежи. Ноло је био тако уредан...

– Неће се ништа осећати, – рече Рики устајући, када је приметио Линин поглед. – Ништа! Знам ја... имам искуства, – рече правећи се помало важан.

Њему је било стало да Минти буде прихваћен у новој кући, допадала му се и Лина, а и њена породица; осим тога, Минти је био једно од четири удомљена штенета његове Тили, остало је да се нађе кућа за преостала три!

– Па, добро, а... ово? – упита Лина показујући руком у правцу раздеране кутије на кревету. – Зар ти ниси рекао да му се мора одмах рећи...

– А, не... – рече Рики отежући. – Сада је касно... нисмо стигли на време... – погледао је у Лину.

– Ха, ха, – насмеја се Лина. – Да нисмо стигли на време, то видим и ја. Али, зар ниси рекао да треба... – пратила је Минтија погледом по соби. Он се није обазирао на њих.

– Не, не! – узвикну Рики. – Сад је касно. Морали смо стићи на време да реагујемо одмах, чим је поцепао кутију – или је требало да будемо ту када се то десило... – додаде у одговор на Линин поглед.

– Па, добро... – поче опет Лина.

– Не, не, не – упаде Рики опет. – Ти не разумеш. Они немају дуготрајно памћење. Они имају кратко памћење, мора се реаговати одмах. Они онда знају да то што су урадили не ваља. А ако се не реагује чим нешто ураде, после не вреди: они казну не повежу са догађајем и не схвате да је то лоше. Ако их казниш тек после, кад већ забораве на то, осећају се неправедно кажњени, као да их неко кињи. То је јако лоше. Могу да постану плашљиви или неповерљиви. То је јако лоше, – понови.

Лина је слушала с пуном озбиљношћу, Рики јој већ данима објашњаваше шта са псима треба а шта

не треба и зашто. Мало се заморила. С Нолом је било много лакше...

У том тренутку, Минти јој приђе, пропе се на задње ноге а предњим шапама се ослони о њу; гу-рну је затим њушкицом, двапут. Лина га погледа, саже се и подиже га у наручје. Принесе га лицу тепајући „Минти, Минти!“ и – удахну мирис лимуна помешан са мирисом штенаре.

– А шта је с Минтијевом браћом и сестром? Ко ме ћеш њих да даш? – упита помало забринуту. – Је л’ се твоја сестра распитала код неког из свог друштва?

– Није, – одговори Рики мало потиштено. – У ствари, не знам. Није ми ништа рекла. Али, да је нашла некога, рекла би ми. То је сигурно.

– Па шта ћеш да радиш? Хоћеш ли ти да их вакцинишеш? – упита Лина, сада већ као и сама познавалац те тематике. – Шта ако се пропусти термин – то не сме, зар не?

– Па, не сме, наравно, то и ја кажем. Мама каже да ћемо то Даворка и ја најбоље да решимо али ја стварно не знам како. Она иде својим путем, некад је има, некад је нема, ја не знам ни шта ради...

– Како не знаш – па иде ваљда у школу... зар не? – упита Лина помало несигурно. Није била навикла на непријатне теме, теме из неких других светова који су се, додуше, понекад могли назрети и кроз приче у школи, али код њих у кући је све увек ишло „као подмазано“ – „као швајцарски сат“, волео је њен тата да каже.

– Да, да... – рече Рики неуверљиво али без намере да ту тему проширује. – Не знам још, рећи ћу

ти шта је било кад буде нешто... Има тај један тип, каже мама, њен пријатељ, јавља се често телефоном, шаље јој поруке... богзна како. Још га нисам упознао, увек се мимоиђемо... Али, Дада каже да је кул. Можда ће он хтети да узме једно штене – ја бих волео... могао бих онда понекад да одем да га видим. Мама га не воли... каже да је он много старији од Даворке и, уопште, да она не зна чему служи таква неприродна блискост. Даворка каже да она стварно увек претерује... ни ја не разумем... зашто је... ништа, сувише причам.

Он ућута и погледа Лину. И Лина погледа у њега, и сама збуњена. Још увек је држала Минтија, а овај је то трпео сасвим мирно као да је сасвим природно бити на метар и више од земље (у овом случају пода), у нечијем наручју.

– Можда је хтела да каже да је болестан или тако нешто... Можда је чула нешто о њему па није хтела да ти каже... – нагађала је покушавајући да нешто себи туђе претвори у нешто обично. Као да јој је било мало хладно. Она спусти Минтија на под.

– Ма, није, – рече Рики. – Не, не верујем да је то. Не воли га, просто.

У том тренутку се отворише врата и на прагу се појави Емилија. Најпре се осмехну и рече: „Здраво, Рики,“ а затим уђе у собу и стаде. Минти је покушавао да дохвати лопту испод кревета.

– А, Минти је ту... Баш сам се питала... А шта је ово? – гледала је у разбацан кекс и исцепану кутију што још лежаше на кревету. – Боже... кад би мама ово видела... па шта се десило? – упита зачуђено.

– Минти... – поче Лина. – Није било никога...

– Спекулас, – рече Емилија мало развлачећи последњи слог, по обичају. – Мој омиљени кекс! – додаде с неверицом. Лини би мало непријатно. Она погледа Рикија.

– Рики каже, – поче одмах, – да не вреди да га кажњавамо ако нисмо били ту...

– Па, а одакле му спекулас ако нисте били ту? – упита Емилија чудећи се још више.

– Заборавила сам да га склоним, – рече Лина с нелагодношћу у гласу.

– Хах! – ускликну Емилија. – Знала сам!

Минти је сад глодао лопту покушавајући безуспешно да је пробуши. Иако стара, дебела гума је још увек одолевала његовим оштрим зубићима шпицастих као игла. Сви су га гледали. Он на то није обраћао пажњу, био је сасвим заокупљен лоптом.

– Је л' хоћете још једно? – упита Рики Емилију полушаљиво.

– Таман посла! – узвикну она. – Ни са овим не знамо како да изађемо на крај. Хајдемо у кухињу, мама је направила палачинке, послала ме да вас зовем. И Минти је позван да нам прави друштво иако не једе палачинке – ваљда.

Рики и Лина се погледаше са осмехом у очима: „Иста мама!“ узвикнуше углас.

Одједном, обоје осетише примамљиви мирис палачинки и – пођоше за њим, са Емилијом као предводником и Минтијем на зачељу.

НОЋНА ВЕЈАВИЦА

Небо је било огромно и црно. Испуњавало је читаво Линово видно поље и било од њега још шире. По том тамном простору ковитлале су се беле пахуљице, велике, растресите и пљоснате или ситније, различитих величина. Падале су са свих страна, изгледало је Лино, и како би погледом скренула лево или десно долазиле у низовима и вртложиле се у ваздуху.

Било је лепо. Помало и страшно. Природа неретко тако делује на човека – изазива нешто што подсећа на вртоглавицу. Ово је, додуше, било у парку а не где ван града али утисак зато није био слабији.

– Минти! Минти! – дозивао је Рики између дрвећа са Линово десне стране.

– Минти! Минти! – чули су се слева Емилија и мали Бранко.

Лина стајаше на чистини између, чинило јој се, у међупростору, и гледаше око себе полуочарано-полузабринуту: Минтија ипак нема. Тихо и празно. Хладно.

Одједном се из жбуња под снегом иза Линових леђа зачу врисак, ако се то тако може назвати, један оштар и танак, болан звук. Сви појурише на ту страну. Рики извуче однекуд батеријску лампу и

упери светло у снежну куполу. Мањи дечак разгрну светлуцави кристални прах. Велики жбун, споља потпуно прекривен снегом, изнутра беше таман и простран као кућица. Насред тог природног скровишта закриљеног грањем стајаше Минти, шапа преко чланака покривених већ чврсто згрудваним снегом. Гледао је у придошлице болним погледом у коме је било и извесне збуњености, испуштајући истовремено најнеобичнији звук: „Вришти,“ изусти Емилија с неверицом.

– Смрзле су му се шапе, – рече Рики одмах, – морамо да га изнесемо одавде, брзо.

Он малог пса сместа подухвати испод груди и подиже – лежао је сада читавом дужином преко његове руке док му све четири ноге вишаху у ваздуху, на обе стране. Није престајао да тули, неједнаким, жалостивим гласом. Шапице су висиле без покрета. Бранко покуша да их помери али се оне враћаху у свој првобитни положај, утрнуле. Следећи Рикијева упутства, протрља их да уклони снег и да их угреје.

Група се журно крете из парка, Рики на челу, за њим Емилија и Лина хватајући корак; на крају Бранко са каишем у рукама. За њима остајаше Минтијев глас.

СТИГОШЕ УБРЗО КУЋИ, УЋОШЕ ЖУРНО И ПОСТАВИШЕ МИНТИЈА НА ПРВИ РАДИЈАТОР, У ПРЕДСОБЉУ. РИКИ ЈЕ ЗНАО ШТА ТРЕБА – ДРЖАО ГА ЈЕ ИЗНАД САМОГ РАДИЈАТОРА, РУКОМ ЈОШ УВЕК ИСПОД ГРУДИ, ДОК СЕ КУЦА НОЖИЦАМА ОСЛАЊАЛА НА САМЕ МЕТАЛНЕ ШИПКЕ, „БАШ ТОПЛЕ“, КАКО СУ ЗАДОВОЉНО ПРИМЕТИЛЕ ДЕВОЈЧИЦЕ. ЈОШ УВЕК ЈЕ ИСПУШТАО ПИСКАВ, БОЛАН ЗВУК. ОДНЕКУД ДОЂЕ И МАМА.

– Шта се десило? – упита она забринуто. – Је л' га напао неки већи пас? Зашто тако цвили? Је л' повређен?

– Не, не! – повикаше углас све четворо. – Није, није ни било никога у парку, – додаде Рики. – Смрзле су му се шапе, сувише је дуго био у снегу.

– Минти се изгубио, – убаци Лина. – Једноставно је нестао, а падао је снег и ми га нисмо уопште видели. Није било чак ни трагова. Рики је покушавао да их нађе...

– Ма да, – рече Емилија. – И ја сам гледала, али је снег толико јако падао да се ништа није видело. А кад је пао мрак...

– Ни ја нисам ништа видео, – рече и Бранко. – Само је нестао.

– Па, морали сте бити пажљивији, – закључи мама посматрајући малог пса. – Ја сам вам казала да се очекује снежна вејавица...

Постајали су тако неко време док се куцине мокре ножице не осушише – мали пас се коначно умири и сад стајаше жмиркајући и ослањајући се о радијатор отеченим шапицама. У ствари – није стајао, Рики га је још увек држао али, питање је да ли је овај то уопште и знао. Одједном, он поче да подиже шапе са радијатора, једну па другу, и да се огледа око себе с неком новом нелагодношћу.

– Склони га, – рече мама. – Изгледа да му је вруће.

Рики спусти Минтија на под. Сви окружише малог пса и посматраху га. Овај је, пак, седео на поду, још увек збуњен, отечених шапица са неједнако осушеном длаком.

Мама одједном пружи руку и дотаче му њушкицу – била је влажна.

– Добро је, – рече мама. – Све је добро што се добро сврши! Мислила сам да ћемо морати поново да зовемо ветеринара, доктора Росића. Таман се опоравио од вакцине.

– Ставите га у корпу, заспаће одмах, – рече Рики. – Дајте му мало топлог млека ако хоћете. Можда ће заспати и овако.

– Кад се пробуди, – рече Емилија. – Ја мислим да га пустимо да спава, видите да је уморан.

Она још увек беше под утиском оног страшног вриска.

У том тренутку се отворише врата од кухиње и појави се тата носећи у руци Минтијеву чинију до пола пуну топлог млека.

– Ево, чуо сам вас. Дајте му да попије млеко, пријаће му да угреје стомак.

Минти је још увек седео на поду. Они ставише млеко пред њега. Чинија би испражњена у трен ока.

– Сад можемо да га ставимо у корпу, – рече мама.

Тако и учинише.

Куца се окрену неколико пута око себе да нађе место, затим се спусти на јастук склупчавши се тако да јој предње шапе стајаху испод самог носа (њушке). „Како му то не смета?“, помисли Лина али не рече ништа. И Ноло је често лежао тако склупчан али је Ноло био мањи а и није излазио из куће – скоро никад...

Деца сад стајаху испред великог прозора у топлој дечијој соби посматрајући изнутра онај исти

призор мрачног ноћног неба из чијих хладних висина још увек вејаху безбројне усковитлане пахуљице.

На столу су чекале четири шоље врућег какаоа.

ЗЕЛЕНИ ЗЕМБИЉ

– Знам ја ко је твој отац, – рече нашминкана старија госпођа у тамноплавом мантилу с крзном око врата гледајући наниже у штене. – Дога! – узвикну задовољно, кроз смех.

Штене дотад гледаше навише у њу, машући својим малим репом онако, без нарочите поруке. На овај узвик и оно поче јаче да маше репом, као да се и само радује нечему. Направило је и неколико неодлучних корака напред и назад као да очекује још нешто.

– Мисли да је препознат! – растумачи Рикијева мајка. – Иако, морам да вам кажем, његов отац није дога. Куца јесте лепо грађена али, то је због мајке која је одличног порекла.

Госпођи се то веома допаде.

– Сладак је, стварно, – рече дубоким звучним гласом. – Узећу га. Како му је име, Нела? – упита.

– Нисмо му дали име. Зовемо га Мими – не знам зашто баш тако, али – морали смо га некако звати па је то изгледало згодно. Ви ћете му, наравно, дати право име.

Мими је био последње Тилино штене што је чекало да га неко узме. Имао је већ скоро шест месеци, био вакцинисан и здрав. Није имао глисте.

Почео је већ и да диже ногу уз дрво, као прави пас. Први пут је подигао предњу шапу – леву: на тој страни је било и дрво.

– А где су остали? – упита госпођа осврћући се по кухињи. Преко наслона једне столице у углу био је пребачен велики зелени зембиљ. – На пијаци? Пардон, – насмеја се. – Видим мрежу за пијаци, па помислих... Али, да су на пијаци и мрежа би била код њих... – она порумене али настави да се смеје док је Рикијева мајка гледаше са збуњеним полу-осмехом.

– Да, требало је да понесу зембиљ али су га заборавили. Деца! – рече додајући као објашњење.

Таман кад су стигле до тога да треба некако организовати транспорт за куцу, на вратима се појавише Даворка и један младић, руку пуних кеса. Добише по топао осмех и испитивачки поглед. Тили приђе машући репом, да се поздрави. Младић јој пружи руку да је оњуши.

– Добар дан, – рекоше обоје учтиво, преко кеса, поздрављајући се истовремено са псом.

– Добар дан, децо. Добро је што сте стигли. Баш смишљамо, госпођа и ја, како да се Мими транспортује до госпођине куће. Она је решила да га узме. – Нела погледа у другу жену с разумевањем.

– Ах, дивно! – узвикну Даворка с радошћу. – Мими је врло слодак, видећете. Бићете задовољни. Уредан је и здрав. Ми смо га заволели! Плашили смо се да нећемо наћи никога ко хоће да га узме. Били је узео Тимпија, – рече показујући у правцу бледог

младића крупних влажних очију и нервозних руку. Он се с муком осмехну.

– Да... – рече оклевајући. – Размишљао сам да ли да му купирам уши... или реп...

– Не! – узвикну Даворка, шокирана. – Зашто? Па то се ради само расним псима...

– Па, не знам... – рече младић меко, гледајући девојку право у лице. – Ја сам мислио... – Остави реченицу недовршену.

Жене се згледаше. Погледаше затим опет обе у бледог младића.

– Па, зар се догама купирају уши? – упита зачуђено госпођа с крзненим оковратником.

– Како да не, госпођо. Догама, да, вероватно, ја бар мислим, али нема потребе да о томе размишљате, Мими је мешанац – он уопште није дога! Његова мајка, Тили, јесте птичар – рече Нела упутивши један брз и беспомоћан поглед у правцу кћери. – Немачки птичар, ја мислим, мада ни она није чисте расе. Одличног порекла, у сваком случају, – додаде у одбрану свог пса.

– Ах, добро је – рече госпођа опет, одахнувши. – Већ сам мислила да ме чекају компликације! Купање, нокти, вакцинација...

– Не, не, никако. Каша од кукурузног брашна – качамак – палента са папалинама, то сам вам написала, и, можете пре подне препеченац, пардон, тост, навикла сам на тај израз, имали смо неки хрватски приручник за негу паса... – Нела застаде да размисли да ли треба рећи још нешто. – Сваког да-

на три сата на ваздуху, без каиша – онда четкање; купање – не сувише често...

– Аух! – узвикну госпођа. – Три сата! мораћу да се организујем. А како ви то постижете? – упита одједном. – А, не, ви имате башту. Па да, то и не би могло друкчије...

– Једно јаје, – настави Нела увидевши да не мора да одговори на последње питање – због крзна. Ако хоћете да има лепо и сјајно крзно, јаје је незаобилазно. И кости – обавезно, једном недељно, они то обожавају, али не кокошије – никако, оне пуцају по дужини и хоће да им се зарију у непца: то може да буде страшно, за ветеринара!

– Их, баш за ветеринара! – узвикну мукло младић гледајући у страну. – Па шта, јесте га водили код ветеринара?

– Кога? – упита Нела гледајући га скоро сасвим бледо.

– Догу! – рече младић и поче да се смеје заклањајући лице руком. И Даворка поче да се смеје с њим. Изгледало је одједном као да је по среди некакав блесави неспоразум.

– Нисмо, – рече Нела љубазније. – Ми немамо догу. Ми имамо Тили. И – не, нисмо, то се њој није ни десило. То смо чули од других кучкара.

– Од других – *кучкара*? Кучкара? Шта је то? – упита госпођа са оковратником окрећући се према осталима помало укочено.

– То су људи који се баве псима – или их само држе. Сами себе тако зову, – рече Нела.

– А је л’? Значи и ја ћу сад бити кучкар?! – додаде госпођа полузачуђено.

– Па, не морате бити прави кучкар, госпођо. То није тако обавезно. Можете само изводити свог пса у шетњу, – притече Даворка мајци у помоћ.

– А, тако. Па, тако ћу и урадити. – Осврте се мало по просторији, као да нешто тражи. – Добро, дакле, да ли бисте ми помогли, госпођо, Нела, да се снађем са куцом – како да је носим? Мораћу да зовем такси.

– Хоћете ли зембиљ? – упита Били озбиљно пружајући руку да дохвати зелени зембиљ пребачен преко наслона столице у углу. – Цегер?

Две жене се окренуше према њему гледајући га запрепашћено и, чак, са скоро полуотвореним устима.

– Зембиљ? – упита Нела, погледавши брзо у Даворку. – Зембиљ? – понови без коментара.

– Ма, немојте, госпођо, пустите дечка, видите да се завитлава. Ви сте стварно необичан младић, – рече госпођа с крзном Билију. – А како рекосте да се зовете?

– Били, – рече младић мирно.

– То вам је право име? Није, сигурно – надимак, је л’? – упита опет госпођа, савесно.

– Не, то је надимак. Презивам се Биловић.

– А, тако, Биловић. А какво је то презиме? Личанско? Сва су необична презимена личанска, кажу.

– Не знам, – рече младић незаинтересовано. Поглед му одлута у страну. – Нису ми рекли. Нисам ни питао. Није ми пало на памет! – додаде театрално.

Сви су већ били изгубили интересовање за разговор.

Штене звано Мими беше одавно нестало са видика, мислило се да спава у корпи – тачније, није се мислило, такав је био некакав неодређени утисак. Касније, када су га потражили, испоставило се да их утисак није преварио. Мими је сад спавао и сањао нешто из псећег света, веслао једном шапом, изгледало је да сања да трчи. Његова мајка, керуша Тили, спавала је крај њега. Сада се пробуди.

– Узећу га у наручје, имам шал, – рече госпођа у мантилу. – Позовите ми такси, молим.

– Даворка, позови такси, број је у именику, – рече Нела спремно.

Девојка се окрете на другу страну да телефонира, могли су да јој виде само леђа и да чују помало узнемирен глас.

– Једна кола у улицу Краља Вукашина, молим вас, – зачу се из тог угла.

Нела се саже да подигне још успавану куцу из корпе. Мими се препусти њеним рукама, viseћи сав поспан и топао. Госпођа, његова нова власница, приђе да га преузме и, носећи га у наручју пође да не пропусти такси. Тили је ишла крај њих пропињући се и њушкајући своје штене, не схватајући шта се догађа.

– Довићења свима, довићења младићу, – рече госпођа излазећи. – Добро ћу га чувати, не брини, – обрати се она Тили. Куја подиже поглед на тренутак па направи неколико неодлучних корака у страну. Затим се врати.

– Довиђења, госпођо, – рече Били направивши наклон уз театралан покрет руком.

– Довиђења, – рече и Нела, а и Даворка из позадине. – Ако вам још нешто затреба за куцу, јавите се! – довикну Нела за крај. Одговор се није чуо, можда га није ни било.

Кесе још стајаху на столу, из њих се ширио мирис зелениша тек донетог с пијаце.

Зелени зембиљ нико није померио са места. Само је Тили читаво то вече узнемирено шетала по кући и често тражила да је пуне напоље, у башту. Онда би отишла до ограде, провукла главу и дуго гледала низ улицу обасјану месечином. Цвилела је. Рики је мислио да плаче. Сви су у кући то вече били помало тужни.

Отишло је и последње Тилино штене.

БЕЗ СВЕДОКА

– Да ли је убиство у мрачној улици без сведока злочин? – упита Рики док су ишли Облаковском улицом, нимало мрачном и, чак, то преподне без облака.

– Молим? – одврати Лина зачуђено.

– Да ли је убиство у мрачној улици без сведока злочин? – понови Рики скоро сасвим истим тоном. Није изменио израз лица.

– Јесте, мора бити, – одговори Лина још увек зачуђено. – Што?

– Нисам био сигуран... Шалим се, – додаде дечак да ублажи ефекат тог тако необичног питања. – То је штос. Билијев. Морао сам да објасним зашто јесте – он каже да можда није, ако не знаш зашто јесте.

– Па, зашто? – упита Бранко идући за њима и покушавајући да одржи корак.

– Зато што је убиство: свако убиство је злочин, – стиже спреман одговор.

– Аха, – рече Бранко. – То ћу да запамтим. Ја не бих знао да објасним.

– Ти си још мали, Мали Бато, – рече Лина окрећући се ка њему. – Емилија је помињала нешто... нешто слично али другачије, нисам схватила, неки младич, Рус... Питаћу је, – рече обраћајући се обојици.

У том тренутку стигоше до Рикијеве улице која је пресекала Облаковску – ограда којом је заклоњена његова кућа назирала се у даљини.

– Идем, чека ме Били, треба да водимо Тимпија код ветеринара. Он још никад сам није ишао, – рече Рики поздрављајући се са децом. – Видимо се у школи, Лино.

– Важи, ћао! – рече Лина. – Хајдемо, Бато.

– Ћао! – добаци Бранко журно великом дечаку и пође за сестром.

– Ћао! – чу се још једном, већ из друге улице.

Рики уђе у башту пред кућом, у сусрет му одмах дотрча пас. Они се поздравише по обичају – Тили машући репом и умиљавајући се, дечак мазећи је вештим и помало грубим покретима, по навици. Није хтела да га пусти да прође.

– Хајдемо унутра, – рече он најзад.

У кући га дочека неред, порушене и разбацане ствари.

– Шта је ово, Тили? – упита дечак озбиљно. Керуша се у трен ока сакри испод стола у предсобљу. Дугачак столњак допирао је до пода: није јој се видео ни реп.

– Мама? ... Дадо? – позва Рики чудећи се што никога нема. Његов глас се губио у празнини.

Он затим пође у кухињу. Тили остаде где је била.

У кухињи дечак затече мајку за столом, са шољом кафе и пуном пепељаром. У руци је држала

запаљену цигарету и гледала кроз прозор мутним очима са тамним подочњацима.

– Шта се десило? – упита Рики с врата. – Где је Дада?

– Нема је, – одговори Нела суморно, и она без поздрава. – Не знам кад је изашла из куће. Синоћ сам заспала око поноћи – јутрос је није било. Јавила се телефоном из града да ће остати још мало, око десет. Онда сам је звала још неколико пута али сам сваки пут добила информацију да „мобилни претплатник тренутно није доступан“. Да полуди човек!

– А онај наред у предсобљу? – упита Рики. – Мислио сам...

– Ништа, то је Тили. Одлетела јој је лопта, а она за њом. Нисам стигла да склоним.

– Па, ниси ми ништа рекла, јутрос, – рече он мало разочарано.

– А шта да ти кажем кад идеш у школу? Нисам хтела да те узнемирим, – одговори његова мајка умирујућим тоном.

– Аха, – рече Рики. – Па, шта ћемо сад? Да зовемо Билија? Је л' Дада и синоћ била са њим? Требало би да се ја са њим нађем данас...

– Што? – упита његова мајка. – Зашто се и ти налазиш са њим? Зар Даворка није довољна? Ја стварно не знам... – она ућута и настави да гледа кроз прозор док се дим извијао из цигарете у њеној руци.

– Како, зар Даворка није довољна? – упита Рики. – За шта?

– Ништа, пусти ме, молим те, толико сам изнервирана...

Уто се споља зачу звук отварања и затварања капије на баштенској огради; затим лом из предсобља и трк псећих ногу по каменом поду; затим радосни лавез и умирујући девојачки глас.

– Ах, најзад! – узвикну мајка и устаде гасећи цигарету.

– Дада! – узвикну и Рики и појури напоље, за псом. – Хеј, здраво! – узвикну кад виде девојку. – Па, где си ти? Мама се бринула...

– Здраво, – одговори девојка љубазно. – Ево ме, зашто? – додаде мало увређено.

– Не знам, каже да те нема, не зна где си. Где си била? Је л' с Билијем?

– Да, са Билијем, – одговори она. – Били смо у граду. Шетали. Каже да има неки договор са тобом, – она дотаче брата по рамену.

– Да, треба да водимо Тимпија код ветеринара. Поподне, – додаде загледајући Даворку као да би могао видети нешто по чему би схватио њено необично јутрошње понашање, толико необично да његова мајка не може да се смири. Није знао ни у чему се оно стварно састојало али – ефекат је без сумње био ту.

– Па, кад си изашла? – упита загледајући сестру поново као да ће можда на њеном лицу видети део одговора.

– Око пет, – одговори она, не трепнувши.

– Око пет?! – понови Рики са запрепашћењем. – Око пет ујутру?! Па, зашто? Није ни чудо што је мама узнемирена. Око пет?! – понови као за себе.

– Па добро, па шта?! – узвикну Даворка, окрете се око себе да нагласи лакоћу свог избора и отрча у кућу; Тили за њом.

– Хеј, мама! – повика Рики. – Ево, сазнали смо: отишла је у пет! – рече још увек сувише гласно, улазећи у кућу.

Из кухиње су се чули женски гласови, док се мајка и ћерка поздрављаху с помало несигурном напеташћу. Рики застаде на вратима, без неког нарочитог разлога, зачудивши се себи мало и сам.

– Нисам могла да се јавим... – чуо се сад Даворкин глас, после ранијих речи које дечак беше пропустио.

– Како ниси могла, молим те... – беше разочарана њена мајка, јер, то не беше толико питање колико одјек девојчиних речи. – Толико сам бринула... Покушавала сам да те добијем на мобилни...

– Знам, нашла сам пропуштен позив, – рече Даворка унапред заморена расправом.

– Па, зашто се ниси јавила, онда? – упита мајка док јој се глас опет пео. „Опет је изнервирана,“ помисли дечак стојећи на вратима; на њега ниједна није обраћала пажњу.

– Нисам могла, мама, – рече девојка помало отежући и као уморна. – Није било угодно...

– Како, није било угодно! – понови мајка с увређеним чуђењем. – Није било угодно! Мајка те зове... – рече зазвучавши старомодно и себи и кћери. – А где си била, молим те?

– Напољу, – одврати Даворка, упорно. – У граду.

– Добро, Даворка. Ја ћу овај пут прећи преко овога. Нећу више о овоме да разговарам. Само

хоћу да ти кажем једну ствар, – рече док јој се глас опет некако изнутра подизаше у изнервираности. – Кад девојка почне да води сама свој живот, не базирајући се на речи родитеља, свашта може да се деси: живот јој лако исклизне из руку и она лако падне под туђ утицај. А тај није увек оно што треба! Ето, толико. – Она ућута сасвим увређена, пренеражена спознајом да се немоћ не да увек лако разрешити, шокирана идејом да још већу штету може проузроковати сувишним речима. „Поразена,“ помисли, не обраћајући на тренутак пажњу на девојку.

– На које речи родитеља? – упита међутим Даворка, сада и сама у искушењу да се изнервира. – Нисмо о овоме ни говориле, никад!

– Нисмо, наравно, – одврати њена мајка, као из друге димензије. – Није било потребе. Ниси никад урадила овако нешто. Ја ти сад говорим за убудуће. Тај младић...

– Аха, знала сам! Знала сам: теби се моје друштво никад не допада, – рече Даворка са извесном засићеношћу.

– То није истина! – узвикну њена мајка. – Не говорим о твом друштву, говорим о том младићу, како се зове...

– Били, – рече Даворка. – То је надимак...

– Били, јесте, – упаде Нела не сачекавши да девојка заврши започету реченицу. Није хтела да тај има и неко право, пристојно име, бар не још. – Какво је то име, молим те, као прво. Осим тога, чиме се он бави, уопште?! Ничим, вероватно.

– Студира – етнологију. Зове се Ненад Биловић и није из Београда...

– Шта студира? – упаде Нела поново, запањена: очекивала је нешто сасвим друго, неку уметничку професију. Тај младић беше тако необичан, и блед...

– Етнологију, – понови девојка.

– Па, ето, видиш да то није нормално, Даворка, – рече сад њена мајка нешто мирнијим гласом. – Њега је она жена лепо питала одакле је, а он каже, не зна, није га никад интересовало... Како то може бити? Није истина, очигледно, чим студира то што студира. То није могуће, сигурно није хтео да јој каже, што је, опет, нељубазно... А на којој је години?

– додаде помирљивије, задовољна замерком коју ће и њена кћи морати да уважи: несумњиво мана, недостатак шлифа² или, бар, пристојности – она је хтела да то назове неуљудним али се предомислила.

– На четвртој, – стиже спреман одговор.

– На четвртој, – понови Нела опет уз извесну ноту разочарења у гласу. – Па то је то, то је то што ја кажем, то је сувише за тебе, то је одрастао човек, практично... Ускоро ће и завршити, је л’?

– Јесте, планира да иде у Јужну Америку кад дипломира, идуће године, – рече девојка сањалачки...

– Је л’? – упаде поново Нела, овај пут као из неког другог разговора, живахније, подигнутих обрва. – Па, то можда и није лоше! Тамо има оних урођеника, има и људождера, чула сам... Обе праснуше у смех.

– Баш за етнолога! – сложи се Даворка неочекивано. – То и он каже. Мада, каже Били, – настави

² шлиф – углађеност, отменост, стил у понашању

она – и овде их је било, у бронзано доба. Келти су били људождери.

– Је л’? – рече Нела. – Је л’ то сигурно?

– Да, да, да, – рече Даворка. – Баш ми је пре неки дан причао како су Келти одсецали људима главе, држали их на зиду као трофеј и свашта друго...

– Е, лепо богоми. – рече њена мајка. – Да не поверујеш!

– Да, да – настави девојка. – А Трачани... не могу да се сетим... Али, има тога и у нашим народним причама. Сећаш се да је тамо било неких људождера што седе око ватре и бацају људске кости преко рамена, и неких змајева што осећају мирис чојека, – рече она пажљиво и тачно изговоривши последњу реч.

– Јесте, сећам се тога. А је л’ то сигурно то? – упита Нела са извесним незадовољством. – Не допада ми се та прича.

– Па, не знам. Нисам успела баш све да схватим али, он тако лепо прича... – она остави ту мисао недовршену и окрете се да пође. – Идем горе. Нећу данас више излазити. Морам да учим географију, – додаде. – Нећу данас да ручам, држим дијету!

Рики се помери са врата да је пропусти а Даворка прође поред њега као дух и оде у своју собу. Он затим уђе у кухињу, да поприча насамом са мајком.

– Ето, видиш, сине, – рече Нела просипајући пепељару у канту за ђубре. – Још ћемо и научити нешто од тог... од тог типа! – није могла да се уздржи.

– Што? – упита Рики. – Мени је баш занимљиво. Треба да се нађем с њим поподне да водимо Тимпија код ветеринара.

– Зашто? Је л' болестан? Вакцинисан је кад и сва остала штенад, – беше њен разуман коментар.

– Није болестан, – рече Рики мало отежући. Није волео кад се његова мама љути. – Били је хтео да му ураде тест на глисте. За сваки случај. Каже, њушка свашта напољу, не би хтео да има пса са глистама. Ја му кажем...

– Добро, – рече Нела нестрпљиво – не могу то да слушам. Извини, – додаде на изненађен поглед свога дечака – али ја тог младића једноставно не могу да поднесем... У њему има нешто... нешто... – она ту прекиде реченицу не могавши да нађе речи којима би описала оно што у том „типу“ она види. – Није важно.

– Ја идем, онда, – рече Рики претурајући по џеповима. – Ево, записао сам нешто, волео бих да прочиташ, да ми кажеш шта би ти рекла... Ја сам већ рекао шта ја мислим.

– Ко ме? Шта је то? – упита његова мајка.

– Билију. Он ме питао нешто па смо мало причали. Ево, записао сам, баш је занимљиво. Идем. Здраво! – и он истрча из куће.

– Хеј, кад се враћаш? – викну Нела за њим кроз отворен прозор, противно свом обичају. – Ниси ништа појео! – додаде тише.

– Око пет! – стиже одговор са друге, предње стране куће.

Она се врати и седе за сто, поново сама. Отвори цедуљу коју дечак беше ту оставио и прочита питање уредно исписано познатим рукописом: „Да ли је убиство у мрачној улици без сведока злочин?“

– Боже... – изусти с неверицом и пружи руку да потражи цигарете. Није их било.

Тили у том тренутку уђе нечујно у кухињу, приђе и положи јој главу у крило. Нела спусти руку на топло меко крзно. Спусти затим и поглед и сусрете се са паром сјајних смеђих очију. Куца поче да маше репом.

У ПАРКУ

Постоји један парк, или нешто што људи који у том крају живе тако називају, а налази се између двеју улица које се баш ту рачвају да крену узбрдо. Улица са десне стране је нешто стрмија. Постоји још и једна попречна улица, изнад самог парка.

У том се парку, дакле, окупљају кучкари из краја са својим куцама или псима, како који. Сви они, међутим, прихватају тај помало груб назив, кучкари, који као да им даје нешто посебно.

Овај парк није ни леп ни ограђен као онај у коме је Минти први пут био у снегу, иако јесте доста велик. Деца су ту често свраћала, пре или после школе. Набацали би торбе на једну од ретких клупа испод дрвета, а понекад и јакне, ако буде заиста топло. То је с једне стране згодно и паметно јер у парку увек има доста паса али је, са друге, мало и непристојно јер има, опет, доста старијих људи који би радо сели баш на такву клупу у хладу. Зато су често поглѐдали у том правцу, чиме год били забављени, псима или неком игром, да избегну неспоразуме. Ако треба, трчали би да склоне своје ствари и уступе клупу другим посетиоцима, као сва добра и лепо васпитана деца.

У једном крају парка према горњој улици, у делу издвојеном шибљем и жбуњем, стоји хрпа камења преосталог од зидарских радова на поправци

ограде једне велике куће с баштом у горњој улици. Хрпа је доста велика и неправилно сложена тако да унутар ње постоји шупљина, као мала пећина; улаз је на узвисини а свуда околу има још доста шибља и жбуња. Необично згодно. Ту се беше сместила једна куца–луталица са своја два штенета. Деца их дуго нису видела, одједном су схватила да су пси ту и да ту живе. У ствари, Рики их је открио и довео остале. Морали су да ћуте и да се шуњају, што је нарочито тешко падало малом Бранку: он је увек имао нешто да каже.

Вирили су кроз шибље. Женка је изашла из пећине (тако су деца звала то скровиште), штенад за њом. Једно беше крупно, друго ситније: смећкасти, дебелог крзна и округласти као сва штенад. Керуша најпре крену стазицом лево од скровишта, затим се врати. Мале куце бежу пошле за њом, сад стадоше и оне. Керуша пропусти прво штене, оно крупније, потом приђе ситнијем и гурну га њушком. Онда се опет окрену да иде. Крупније штене се крете за њом а оно друго остаде пред пећином. Затим се и оно окрену, помало неодлучно, и уђе унутра. Деца се задивљено згледаше. Рики стави прст на уста – сви су ионако већ ћутали, запазио је и Бранко.

Остали су ту још мало, чучећи и заклоњени жбуњем, изгубивши женку и веће штене потпуно из вида. Чим постаде јасно да се они неће тако скоро вратити, поустајаше да иду.

– Хеј, децо, здраво! – зачу се иза њих кад стигоше до половине парка. Били су то Били, пријатељ Рикијеве старије сестре Даворке, и његов мали пас Тимпи. Овај дотрча да се поздрави: толико се об-

радовао Рикију, толико је јако махао репом да се заносио у страну и увијао, поскакивао и лизао му руке и лице. Сви су се смејали. Затим је трчао у круг, до сваког детета и поздрављао се; онда се опет вратио Рикију и скакао и лизао га. Рики није могао да се одбрани, морао је да се поигра са њим. Мало су трчали и бацали грану – Тимпи је то волео, као сви пси: чим Рики баца грану (било је гранчица на земљи, у трави), он потрчи из све снаге и ухвати је, најчешће већ на земљи; онда је донесе и чека да поново буде бачена.

– Где су вам пси? – упита Били децу. У парку беше пуно других паса, свих величина и раса. Читаво друштво.

– Код куће, – рече Рики. – Тек ћемо их извести, мало после.

Он показа руком у правцу клупе са стварима али не стиже ништа да каже. Стадоше сви у круг.

– Пазите, чуо сам да ту има неки мали пас луталица, – рече Били озбиљно. – Није опасан, има црвену пластичну огрлицу око врата али кажу да му је та огрлица тако тесна да пас једва дише. Ако га видите, зовите некога од ових старијих (он показа руком на групу кучкара који стајаху окупљени у велики круг, занети разговором), они већ све знају, од њих сам то и чуо. Они мисле да се пас изгубио као штене, да отад лута улицама и да му је огрлица постала тесна али – нема ко да је скине. – Били овде направи паузу и погледа у децу. Они га слушаху пажљиво. – Покушавали су већ то да ураде али нису успели. Пас се отргне и побегне. Требало би му скинути ту огрлицу – заиста.

Деца га озбиљно слушаху замишљајући пса са црвеном огрлицом али не успевајући да замисле како ће га они савладати довољно да му ту огрлицу и скину. Ипак, оловносиви облак тешке одговорности беше се појавио на њиховом хоризонту. Мораће, чак, да се обрате неком старијем, можда, а и да се ослоне на срећу.

– А можда има поленску алергију, – рече Емилија. – Рики и ја смо овде пре неки дан видели једног пса који се гушио, просто, а његов газда каже да је алергичан на полен. Зар не, Рики? – упита она тражећи подршку.

– Јесте, – рече Рики. – Кашљао је и фрктао. Нисам их раније виђао, један мали пас и један старији човек. Можда је то тај, стварно. Можда је побегао.

– Па, можда, – сложи се и Били. – У сваком случају, ако га видите, зовите некога. Не верујем да ћете то моћи сами да изведете.

– Важи! – рекоше сви углас. Беху се већ заморили од тако озбиљне одговорности. Још увек су увежбавали са псима оне мање, свакодневне задатке – сви осим Рикија који је био већ стари кучкар.

Тимпи је за то време отишао да потражи себи друштво. Поздравио се са више паса, оњушили би се спреда и отпозади, махнули репом и разишли се. Већи пси су према њему били пажљивији, показивали су више разумевања и имали више стрпљења – баш као и људи у додиру са децом. Причало се међу кучкарима да је то због тога што штенад у свом организму има већу количину калијума па слађе мирише – тако је и са децом, кажу, зато су пси тако добри према деци. Причало се и да арлекин

дога са више од толико и толико пега после толико и толико година нападне свог господара, понекад га и убије – то спада у страшне приче.

– Али, ја у то не верујем, – закључио би говорник, редовно.

Једна висока дога приђе Тимпију, оњуши га и лизну по челу. Затим оде. „Велика или данска дога“, преслишавао се Бранко у себи. Били приђе, стави Тимпија на каиш и поздрави се са децом па се та нескладна двојка упуту у правцу скровишта са куцама и тамо даље, својој кући.

Убрзо се парк сасвим испразни – тако је то ишло по неколико пута дневно, као плима и осека. Деца се разиђоше, одоше кућама. Договор је био да се нађу касније, поподне, на истом месту.

Тили и Минти су се радовали сваком сусрету, оњушили би се, помазили. Тили је била нежна са својим малим куцама. Минти би онда отрчао да се игра са другим псима. Мало се плашио великих паса – ипак, била је ту она велика дога што је волела мале куце и била са њима заиста пажљива.

Бранко је хтео да помогне Минтију да се боље уклопи у друштво али није знао како. Те вечери пред крај пролећа, кад је парк и иначе пун паса, стајао је и посматрао Минтија како лежи у трави док један иначе сасвим безвезан пас мешанац хвата зубима једну његову витку и дугу предњу ногу изнад саме шапе и одвлачи је, просто, у страну док он – Минти, на Бранкову срамоту, зализаних ушију (како би

то Рики рекао) гледа на другу страну као да ништа не примећује, као да се ништа не дешава, као да то није његова шапа.

– Шта му је? – зачу се Линин глас.

– Па, не знам, – одврати Бранко. – Стварно се чудно понаша.

– Уплашио се, – објасни Рики осталима. – Има превише паса у парку, није се још навикао на њих. То се некад дешава с мешанцима, никад се не зна како ће на шта реаговати.

На то Минти који је дотад лежао сасвим опуштено, чак млитаво, скочи као на опругама, окрете се и одјури из парка право на улицу. Сви потрчаше за њим.

– Пазите на Тили! – довикну Рики кучкарима и појури за осталима.

– Минти, Минти! – разлегало се улицама.

Деца трчаху из све снаге, низбрдо па узбрдо, не успевајући да стигну младог пса. Угледаше га, најзад, пред самом капијом. Стајао је и дахтао и гледао у њих док му је језик висео исплажен.

Почео је чак и да маше репом као да се ништа није ни десило. Само – узбуђење акције!

– Па, где си, Минти! – узвикну Емилија љутито.

– Срам те било! – додаде кад поврати дах. Бранко му притрча и загрли га, срећан што се све лепо завршило: неко је могао и под аутомобил да подлети – и он сам или неко од друге деце а не само куца.

Минти је и даље махао репом и гледао са истим невиним изразом као иначе.

Сви уђоше у кућу, загрејани од јурњаве.

– Треба да га одведемо код ветеринара, да му ставе микрочип, – закључи Емилија озбиљно док су се пели уз степенице.

На томе се завршило. Пас је добио свежу воду, деца лимунаду. Затим, кад су морали да се врате у парк по Тили, ишли су Рики и Мали Бата. Минти је остао са девојчицама.

Онда су дечацци опет стигли кући, овај пут сваки својој, а затим је било и време за вечеру.

Тако се тај дан ипак некако завршио.

У ЧАМЦУ

Лина је седела на свом месту и гледала кроз прозор покушавајући да ухвати тачну нијансу плаве боје. Није сасвим светла али није баш ни као она у њеној кутији водених боја. Мораће мало да је разблажи а можда чак и да дода мало беле. Можда неки облак. И сунце, наравно.

Клупа је била прекривена новинама; два чанчета пуна потпуно бистре воде, почетак првог часа ликовног и тема *Пролеће је стигло у мој град*.

„Нећу да се нервирам,“ мислила је припремајући се да на великом листу из блока број V дебелом четком направи „позадину“ – наставница ликовног је инсистирала да се прво уради позадина па тек онда све остало. Лина је од раније имала навик да нацрта оловком читаву слику а затим да боји део по део, као у бојанци. Онда би стигла и до те фамозне позадине, па би и њу бојила на исти начин. Никад, међутим, није била задовољна резултатом. Боје су се на саставима мешале и квариле слику. Дешавало се тако да добије лепу линију рукава, рецимо, а да се онда на једном месту боја разлије и расплине ван линије цртежа у потпуно друго поље и да се неправилно измеша с том другом бојом. Није, међутим, било помоћи – једино што се могло било је чекати да се један слој осуши па тек

онда бојити други. Она за то најчешће није имала стрпљења. Други су постизали тако лепе резултате, слике лепше и уредније од њених, али, она је то приписивала свом недостатку талента. Мало је љутило што наставница не сматра да је погрешно да се боје мешају на саставима, што сматра да позадина треба да прекрије читав лист кад њој треба само небо, и још, да све то што њу толико нервира доприноси „аутентичности дечјег цртежа“, како је једном казала када је бирала њихове радове за некакво такмичење.

„Сад треба и да цртамо дечје цртеже,“ мислила је Лина увређено. Није била сигурна да је то сасвим „аутентично“.

Овај пут је нацртала Минтија на чамцу, пре него што је пао у реку. Позадини је требало доста да се осуши – огромно небо и вода; чамац није био толико велик, заузимао је трећину слике... Сам догађај се збио десетак дана раније када су ишли на Саву са великим друштвом. Један од очевих пријатеља имао је нов дрвени чамац и требало га је испробати. Таман су се сви укрцали и почели да се смештају кад се Минти одједном и потпуно неочекивано попео на ивицу ограде, на уски испуст на боку чамца. Испуст није могао бити шири од пет-шест сантиметара па је Минти морао да постави све четири шапе једну иза друге, у истој линији, као на египатском цртежу. Стајао је тако неколико немих тренутака док су га сви запрепашћено гледали. Нико није стигао ништа да каже – гледао је наниже у воду (касније се мислило да је то можда било кобно), затим се одједном заклати налево и надесно,

сасвим кратко, а онда се претури на страну, бућну право у реку и потону. Није га било неколико нових немих тренутака и Лина се, изнова запрепашћена, нагло крете ка огради чамца премишљајући се још и да ли да скочи за њим да га спасава кад осети руку која јој препречи пут и задржа је. Био је то њен отац. У том тренутку и Минти изрони на површину. Сви повикаше одушевљено и са олакшањем. Минти доплива до ивице чамца, „по керећи“, а неко од старијих га одмах дохвати и извуче из воде. Тресао се и дрхтао. Дрхтале су и Лина и Емилија. Бранко беше на ивици суза.

Млади пас се затим протресе јако, тако стојећи сред групе у чамцу, да отресе воду – ухватио је залет држећи се врхом њушке и репом у истој равни док се све остало на њему усковитлало и завртело као оне велике округле четке у перионици аутомобила – сви беху потпуно мокри!

Није му било ништа.

– Е, лепо, богами! – рече неко. – Сад не морамо да се туширамо.

Сви се насмејаше, деца још увек са извесном неверицом и језом од претходног догађаја. Минти се смирио...

Лина таман стиже у мислима до тог тренутка кад јој поглед паде на рад њеног пара – једне љубазне девојчице са плетеницама коју су сви звали Јаца иако јој је име било Ђурђина. Њена мајка, пак, то је Лина видела кад су заједно попуњавале неки од оних бројних образаца што се по школама увек морају попуњавати, носила је најнеобичније име за које Лина дотад беше чула: Синђелија. „Добила је

име по мајци војводе Стевана Синђелића, јунака боја на Чегру,³ понови она пред Емилијом онако како и сама беше чула од другарице, не без извесног задовољства што и она старијој сестри може да да неку поуку.

Код Јаце сада већ све беше на најбољем путу – позадина несумњиво сува, а она управо дотериваше некакву клупу у парку борећи се са наизменичним зеленим и мрким пругама траве и дрвета: нису изгледале баш сасвим како треба. Врх једне њене плетенице био је плав, што она није ни приметила али Лина јесте. Потражи погледом плаву боју на Јацином раду и нађе баш такву нијансу на једном делу неба, тамо одакле је стизала олуја. Не рече ништа.

И њена се позадина осушила – онај део који беше урадила, небо и мало ниже, до горње ивице чамца и обриса прилика у њему. У том тренутку се огласи звоно.

Сви поустајаше одједном, остављајући на клупама све како је било. Лина и Јаца изађоше заједно.

– Има неки мачак што је побегао од куће и прешао више од 2000 километара, од Новог Мексика до Чикага, – рече Ђурђина значајно. – Власницу су пронашли захваљујући микрочипу.

– Чарлс... – рече Лина док је њено лице попримало сетан израз. – Мачак Чарлс, – додаде у одговор на упитни поглед друге девојчице. – Било је у Забавнику, прочитала сам.

³ Бој на Чегру, једна од најславнијих и најтрагичнијих битака Првог српског устанка, мај 1809. године

– А је л’? Ја нисам. Мама ми је рекла. У Америци,
– додаде.

– Да је Ноло имао микрочип...

– Ноло? Ко је сад па Ноло? Ја сам мислила да
имаш пса, – рече Ђурђина помало увређено. Она
сама је имала мачку и сматрала је да су мачке много
боље од паса.

– Мој мачак, – рече Лина. – Изгубио се, пре две
године. Отишао је од куће и никад се није вратио.
Тражили смо га... Сад имамо пса – Минтија.

Она погледа у другарицу.

– Офарбала ти се коса, овде, види, – рече по-
дижући руком крај Јацине плетенице.

– Ју, стварно, – рече девојчица. – Сад могу да
бојим косом уместо четком! То би било нешто! Као
у бајкама.

– Да, *аутентично!* – насмеја се Лина. – Можда
би добила награду.

После још једног звона сви уђоше у учионицу,
затим поново настаде метеж док су ишли да пра-
зне чанчиће и пуне их чистом водом, онда још је-
дан час борбе са воденим бојама и – готово. Просу-
ше прљаву воду из чанчића, згужваше забрљане
новине, побацаше их у корпу у углу поред врата
и изиђоше из школе свако са по још једним све-
же обојеним радом под руком. Напољу их дочека
топао мајски сумрак.

Те вечери, код куће, када се Минти после ве-
черње шетње већ био сместио у корпу и кад се
сви окупише око стола са топлим сендвичима, по-
што су погледали Линин најновији ликовни рад
и подсетили се на драматични догађај који му бе-

ше предмет, Лина натера мајку да им опет прича о својој маци Зели а Бранко онда затражи да се прича о мачку Нолу. Он се није баш најбоље сећао свега.

– Ту је било неколико маца, је л' тако, мама? – упита Емилија.

– Неколико, али код нас су биле две маце... – рече њена мајка погледавши у Лину.

– Ноло је био друга, – рече Лина.

– И...?

~ ~ ~

ДРУГА МАЦА

– Нос му је сасвим ружичаст, – рече Лина гледајући изблиза у маче које је њена мајка држала на длану. Стајало је лепо, на све четири ноге. – Нисам никад видела тако нешто.

– Њушкица, хоћеш да кажеш. А очи? – питала је мама. – Какве су?

– Плаве! – узвикну Лина. – Сасвим тамне али плаве!

– То је зато што је тако мало, – објаснила је мама. – Касније им очи промене боју. Буду зелене или смеђе. Или жуте. Кажу да мачке виде у мраку али то није истина – иако им очи светле у мраку, то је тачно...

Док је она то објашњавала, друго маче, оно на које дотад нису обраћале пажњу, отумарало је до оближњег жбуња на тек олисталим шибљем густо обраслој речној обали. Били су на дводневном излету у једном месташцету на самој реци Сави.

Од тренутка кад је ушло у најближи жбун маче је почело да мауче, као да даје сигнал о свом положају и кретању. До тада се није ни чуло. Маукало је ситним, нејаким гласом, али упорно. Повремено би, ипак, испустило енергичнији маук као да протестује што му још нико није притекао у помоћ.

Лина то више није могла да издржи, пошла је да га тражи, да не падне у воду. Знала је – мачке не умеју да пливају!

– Пусту га, – рекла је мама. – Снаћи ће се само.

„Како ће се снаћи,“ питала се Лина, „кад је тако мало а никад овде није било. Пашће у воду! Могло би и да се удави!“ Није ништа одговорила, наставила је да се провлачи кроз грмље и шибље, да залази овамо и онамо, дозивајући: „Мац, мац...“

Њен труд најзад би награђен: угледа пругасто наранџасто маче, сасвим мало, можда и мање од оног првог, како се батрга покушавајући да извуче шапицу ухваћену у заплетено грање на самој ивици обале, изнад воде. Страшно! Брзо приђе, пружи руку кроз шибље, дохвати маче и извуче га! Зарадила је две дугачке огреботине.

Маче изгледаше исто као пре, очигледно није ни схватило у каквој се опасности било нашло. Поче да преде. Лина га однесе до првог и спусти на камени под. Мама је седела на степенику. Гледала је у огреботину на Линој руци.

– Добро, шта кажеш? – упита. – Које ћемо да узмемо? Ово је, изгледа, дечак...

– Па, ово, – брзо рече Лина прекидајући мајку и показујући на наранџасто маче. Било јој је непријатно а и незгодно да сада на њега заборави, управо га беше спасла сигурне смрти. Сад су некако везани извесним заједничким искуством. Маче, међутим, није изгледало као да за то зна. Ишло је за својим интересовањима нимало не обраћајући пажњу на Лину. Она, опет, беше помало у дилеми не знајући како би требало поступити у једној оваквој ствари–

већ су се били одлучили за оно прво маче, сад овај доживљај – баш је била збуњена.

У том се тренутку неочекивано појави Ана, девојчица из комшилука, чија је мачка, Мамаца, недавно била омацила оба описана мачета – поред још шест других младунаца. Сви су били шарени – пругасти и без пруга али у бар две боје. Ова два тренутно код Лине била су сасвим различита, као да нису из истог легла.

– Хеј, Лино, здраво, замисли шта се десило! – рече одмах. Било јој је мало непријатно. – Мама ми је рекла да је то маче – (показа руком на наранџасто маче) – већ обећала оном малом дечаку што је изгубио пса. Је л’ знаш ко је? Онај што има риђу косу.

– Знам, – рекла је Лина. – Ноца. Њему је прошле године пао трицикл у воду па су после сви трчали за њим и на крају нису успели да га нађу.

– Јесте, он. Мој тата каже да је баксуз. А мама... – ту застаде, сетивши се да је због тога и дошла. – И сад, ја не знам шта да радим – а које си ти маче одабрала?

– Ово друго, – рече Лина показујући на црно-бело маче ружичасте њушкице и тамноплавих очију. – Зове се Ноло, – рече мирно.

Линина мама није рекла ни реч.

НА ВЕРАНДИ

Тог јунског дана, око подне, на веранди је требало да се окупе сви заинтересовани за мачје обичаје: Лина, Ана и Никола, брат и сестра који су читаво лето проводили код баке у оближњој великој белој кући с баштом, увек у завади, и Линин млађи брат кога су већ сад сви звали Бата или Мали Бата (иако се звао Бранко). Повремено би се већ појавила и Емилија, најстарија; нико је није очекивао, она је имала своја интересовања и сасвим другачије навике. Време је проводила углавном у својој соби на спрату, читајући поред отвореног прозора у самој крошњи липе, како је њој то изгледало. Овога дана није имала стрпљења за књигу због галаме из приземља и често је силазила да провери јесу ли Лина и Никола стигли са пецања.

Линина породица је дошла да крај Саве проведе десетак дана, време између завршетка школске године и Емилијиног одласка на летовање са школом. Она је била велика и важна. Лина је нешто поправила свој положај када се у њиховој кући појавио Ноло, мачак, поготово зато што му је она дала име. Осим тога, она је била задужена за песак (код куће, у граду).

Лина и Никола су сваког јутра одлазили на пецање: имали су свако свој котур најлона са удицом

– Линин је био жут. У ствари, то није био котур, то је био шупљикав комад нечега налик на сипину кост, правоугаоног облика и незнатно ужи у средњем делу, али су га сви ипак тако звали. Дакле, преко тог шупљикавог комада била је намотана пластична нит – најлон, а на крају најлона стајала је удица. Удица је била мала и танка; све у свему, та опрема је Лини изгледала сасвим безначајна. Свеједно, Никола је знао шта треба радити. Правили су куглице од хлеба – рецимо, десетак. Требало је пажљиво провући удицу кроз куглицу, да се не распадне. Онда је удицу с мамцем требало забацити што даље у воду и чекати да се рибица ухвати. Лини се понекад дешавало да јој се удица закачи отпозади за одећу, и то баш онда када је добро забаци, кад измахне њом скроз уназад онако како јој је Никола показао – то је страшно нервирало (осим тога, пецање јој се није много допало). Губила је време и заплитала се у онај најлон а понекад јој је била потребна и помоћ. Никола је био много спретнији – њему се то ниједанпут није десило. Био је заиста вешт. Понекад су пецали и без мамца. Дешавало се да улове и по десетак рибица. Ставили би их у кофицу с водом и носили натраг Николиној кући.

Ту где су они пецали није било стварно великих риба али то Лини није сметало. „Па, ни наша мачка није много већа,“ рекла је Емилија једном кад јој је Никола показао рибице које се спремао да да својим мачкама. „Њихова мачка“ је био Ноло, још увек маче, заправо, а разматран је погодан тренутак да му се сервира прави мачји оброк – сирова риба. Никола је тако редовно хранио Мамацу а сад

је, сматрао је, време да и мали почну да једу као праве мачке. Ана је мислила да је рано за то, али они су и иначе о свему и увек имали различито мишљење. Никома од старијих ништа нису рекли. Данас је, дакле, после пецања требало да оду до Лине где се већ окупљало поменуто друштво. Све троје (Емилија, Ана и Бранко) ишчекиваху њихов повратак с нестрпљењем, радознали у погледу дневног исхода: хоће ли бити рибица за ручак? Ноло је такође био ту, спреман. И он је знао кућни ред – био је гладан.

Коначно су стигли, са уловом. Лина свечано изнесе Нолову чинијицу и спусти је на одговарајуће место.

– Хајде да му дамо једну рибицу овако, да видимо шта ће бити. Незгодно је са чинијом, претуриће се, – рече Никола. – Наше мачке увек једу напољу.

– Да, хајде, – сложи се Емилија. – Чинију скоро сваки пут преврне. Ставите је на под, можемо после да обришемо. Мама неће ни приметити.

Ноло је сад већ нестрпљиво поскакивао, мотао се око Лининих ногу, прео. Схватио је, нањушио очигледно, да се о његовом ручку расправља. Хтео је своју рибицу!

Никола извади једну из кофице и спусти је пред Нола (није била дужа од пет или шест сантиметара). Овај, на опште задовољство, одмах заузео једну необично скрушену позу, ако се то тако може рећи, и, поставивши обе беле шапице уредно једну поред друге, разматраше, изгледало је, како да приступи сребрнастој рибици која је лежала пред њим. Сви су били очарани, па и дирнути том

мачјом преданошћу, упреподобљеношћу, просто. Таман су стигли до тих мисли кад се мачак најзад одлучи, грицну рибицу одавде, затим и оданде и, притиснувши је најзад једном шапом о под у још неколико залогаја докрајчи оброк.

– Ја сам мислио да мачке не смеју да једу сирово месо, – рече Бранко. – Мама је тако рекла.

– Не, мама је рекла да *не би требало* да једу сирово месо, Мали Бато, – рече Емилија. – Ја не разумем зашто, стварно, кад ево, Ноло је сасвим лепо појео ову рибу, *кô* ништа!

– Смазао је, – рече Бранко. Затим климну главом, замишљено.

– Да, – рече Никола. – Тако и наше мачке, све што им се да, оне поједу – најчешће.

– Како је само сладак, – рекла је Лина. – Види, облизује се. А какве су му шапице, тако је уредан...

– Да, то је то, – рекао је Никола посматрајући Нола који је седео и облизивао се не обраћајући више пажњу на њих. – Ја мислим да ће проћи без проблема.

– Морамо да обришемо под пре него што се мама врати, – рече брзо Емилија. – Ја мислим да се њој то не би допало. Она мисли да је Ноло још мали за сирово месо.

– Да му дамо млеко? – упита Бранко.

– Не, не, – рече Ана. – Ја мислим да прво видимо шта ће бити. Можда ће му позлити.

– Можда ће да се исповраћа, – рече Бранко.

– Па, можда... – рече сад и Лина, сетивши се изненада мајке и – шта ће њој да кажу ако Нолу позли?

Ноло је, међутим, гледао своја посла – седео је по страни, поред једне празне столице и умивао се. Лизао је шапице, умивао редом, лице, уши и реп. Кад је био готов, попео се у столицу, склупчао се пажљиво превивши реп преко носа и – заспао.

Деца су била задовољна. Решено је да Ноло одсад добија једну сирову рибицу дневно – редовно. Под је обрисан, влажном и сувом крпом, тако да на њему није остало никаквог трага те нове авантуре. Мама ништа није приметила.

Бранко је био мало збуњен.

ПРОПАЛО ЛЕТОВАЊЕ

– Е, дакле, свашта! – узвикну Емилијина мајка па погледа у Емилију, очигледно у немалој недоумици. – Како је то могуће? И уплатили смо и све... Бисерна обала... Баш штета.

– Јесте, мама, сви смо тако мислили. Не би се говорило да идемо на море да се знало да је то екскурзија, – одговори Емилија помало утучено, страхујући од претварања овог разговора у дугу расправу. Са њеном мајком се то никад није могло знати. И самој јој беше жао због пропалог летовања, још увек се није била повратила од шока: та непријатна вест беше прво што је сазнала по повратку у град. – Уосталом, била си на родитељском састанку, – додаде помало стармало, онако како је чула да одрасли говоре.

Овај аргумент постиже свој циљ. Њена мајка се мало умири сетивши се и сама да је та измена направљена на једном другом нивоу, на нивоу ван њеног редовног домашаја.

– Добро, Палић је на самом језеру, и тамо вам може бити лепо, – рече помирљиво, у складу са навиком да штеди нерве и себи и другима: после ће извидети шта је то стварно било. – Сећам се да су некад имали неке дрвене куће, скоро читаву насеобину, једна или две кућице у облику замка, ре-

цимо, тако нешто – с торњем и дрвеним балконом. Китњаста украси на крову и сви опшиви, а све то усред једног парка са пошљунчаним стазама...

– Мала посластичарница – розе, – настави Емилија уместо ње. – Као у *Мери Попинс*.⁴

– Јесте, откуд знаш? – упита њена мајка још увек занета у успомене и сањалачког погледа.

– Причала си ми то пет пута, – рече Емилија. – И како сте се возили на рингишпилу и како је имао најдуже ланце од свих рингишпила које си видела па ти се после вртело у глави и једва си издржала вожњу, и како си била бледа као креда још четрдесет пет минута...

– Јесте, откуд знаш? – упита њена мајка опет.

– Па, причала си ми, како се не сећаш? – одговори Емилија мало увређено.

Биле су саме код куће, сви остали беху отишли у недавно отворену продавницу опреме за домаће љубимце да купе мачју подлогу и залиху конзервиране хране. У ствари, код куће је био још и сам мачак Ноло али га сад није било на видуку.

– Кад се сетим како је било у моје време, – настави Емина мајка. – Кад сам ја имала мачку, морала сам сама да се сналазим за песак – Лина се тога брзо решила, а и донели смо читав џак. Елем, песак је стајао на тераси, у углу, а Зела је увек маукала пред вратима кад хоће да изађе. Али, то само ако је песак чист. Ако је песак прљав, неће ни да га погледа, исто као Ноло. Морала сам да идем са великом кесом и лопатицом да тражим неко градилиште у близини

⁴ *Мери Попинс*, познати холивудски мјузикл за децу (XX век)

да оданде узмем песак. Увек сам се плашила да неко не наиђе, да не испадне да крадем... – Замисли се на часак, није била сигурна како да даље прикаже ту моралну контроверзу.⁵ – Иако то јесте крађа, технички, ако не питаш никога. Али, они то нису могли ни да примете, ја мислим. Ту је увек било толико песка – читаво брдо. А и кад би било некога, нису се љутили. Ја сам и питала да ли могу да узмем песак, понекад – кад неко буде ту...

Она погледа у Емилију, са извесном зебњом, у недоумици хоће ли њена морална дилема бити правилно схваћена, неће ли то изазвати непожељан морални став у њене старије кћери и одговарајуће, непожељно или, чак, неприхватљиво понашање. Крађа може бити велико искушење за погрешно упућено дете. „Том се питању мора приступати пажљивије,“ помисли.

Емилија је више није слушала. Претурала је по једној од фиока велике комоде за веш и тражила ствари неопходне за летовање, то јест, екскурзију. Двокрилна врата између њене и средње собе стајаху широм отворена. У једном тренутку она кроз тај отвор као кроз велики рам опази Нола како великом брзином протрчава здесна налево и – нестаје. Затим се са те стране зачу низ звукова: гребање, затим лупа и тресак, уз један необичан, кратак маук испуњен изненађењем и страхом. „Жилав и ружан,“ помисли Емилија, „и то Ноло који је толико слadak. Баш необично. Шта ли се сад десило?“ Уто се у отвору врата поново указа Ноло – сав мокар.

⁵ контроверза – спорно питање, противречност

Дрхтао је и тресао се док се вода са њега цедила на паркет.

– Овај мачак стварно не зна шта ће од себе, – рече Емина мајка пружајући руку и подижући унесрећеног мачка. – Сва срећа што је лето, биће довољно да га обришемо пешкиром, да не покваси све по кући. Отвори трећу фиоку и погледај испод па ми додај један стари пешкир, Ема, молим те, – рече она држећи чврсто Нола да јој се не измигољи из руку.

– Како је мршав! – узвикну Ема. – Уопште не личи на себе. Као миш!

Мачак заиста изгледаше јадно, крзно мокро и као зализано, танке ноге, шапице са канџама, као половина самог себе.

– Зела је тако једном упала у нафту, – рече Емилији мајка озбиљно док је енергичним покретима трљала мачка фротиром. – У ствари, није баш сасвим упала, али... – она застаде на тренутак да размисли. – Знаш шта, Ема, – рече затим – иди погледај шта је то пало па ћу ти испричати читаву причу после.

Емилија послушно устаде и оде у средњу собу. На поду крај самог прозора лежаше преврнута ваза, расуто мокро цвеће, велики букет белих рада донетих са пијаце тог јутра – и пуно воде на поду испод мокрих завеса.

– Ништа се није разбило! – узвикну Ема одмах, да умири мајку. – Преврнуо је вазу: просута вода. Не брини, обрисаћу, – рече спремно и оде журно у купатило по крпу за под, да вода не продре кроз пукотине између летвица паркета у... у паркет. Затим пажљиво покупи сву воду крпом, подиже ва-

зу и цвеће и све однесе у кухињу. После је још морала метлицом да сакупи опале делове цвећа у ђубравник и да све то баци у канту за ђубре. Цвеће и вазу је пажљиво поставила на кухињски сто и оставила да их мајка среди. Најзад се врати у собу где су њена мама и Ноло још увек седели на поду.

Ноло је био сада добро исфротиран, измажен и пуштен. Одмах је отишао да се сам умије и да доведе крзно у ред.

– Е, лепо, – рече Мама устајући. – Сад још да видимо какву си штету направдио, па си слободан. – Она погледа у Ему.

– Ништа, – рече Ема. – Све је О.К. Оставила сам вазу и цвеће у кухињи.

– Дивно, дођи да те пољубим, – рече њена мајка задовољно и пољуби је лако у образ. И Ема је била задовољна – све је опет било у реду.

Таман се то све лепо завршило кад се огласи звоно. На вратима су стајали Тата, Лина и Бранко. Тата је држао у рукама две вреће подлоге за мачке а Лина и Бранко свако по једну пластичну кесу: дечак је носио храну за мачке а његова сестра трешње. Поздравише се и одоше право у кухињу да оставе храну и остало. На столу их дочека мноштво белих рада поред празне вазе.

– Шта је ово? – упита Тата. – Зар ово цвеће није било у соби?

– Ма, јесте, – рече Емилија. – Ноло је преврнуо вазу, нисмо стигли да склонимо.

– Како је преврнуо вазу? – упита Тата чудећи се.
– Попео се на сто? Па, а где сте вас две биле?

– У другој соби, – одврати Емилија. – Нисмо ни виделе шта се десило. Само се чуо тресак. Мама га је обрисала. Није му ништа, – додаде.

– Е, свашта! – рече Тата.

– А је л' ваза пала на њега? – упита Бранко.

– Није – ваљда, не знам. Нисмо ништа виделе, – одговори стрпљиво Емилија. – Вазу смо нашли на поду. И цвеће – и воду.

– Стварно, свашта, – рече сад и Лина. – А је л' се ударио?

– Па, не знам, кажем ти. Није повређен, то би морало да се види.

– Хајде да му дамо да проба ову нову мачју храну, – предложи Тата, и устаде да отвори једну конзерву.

Ноло се провлачио између њих, испод стола, око њихових ногу, умиљавао се и мазио. Мало је и прео. Није изгледало да му је лоше. Сва деца га не-тремице посматраху покушавајући да назру неки траг поподневних догађаја. Није се видело ништа. Мама је за то време опрала трешње, оцедила их у ђевђиру и ставила у велику чинију коју је спустила на сред стола; добили су и тањириће за коштице и петелке. Затим је тата отворио конзерву хране за мачке и изручио је у Нолову чинију. Ноло храну најпре оњуши а затим опрезно узе један залагај. Пошто се тај показао укусан, наставио је да једе док чинију није испразнио. Затим је попио мало воде.

– Одлично! – узвикну мама. – Сад знамо шта да му дамо кад нема џигерице.

Сви беху задовољни. Ноло заврши оброк и оде у један угао, скочи на столицу и ту се смести, најзад миран.

– Е, сад, да вам причам, – поче Мама. – Таман сам Емилији хтела да испричам ту причу кад се све ово десило, – додаде. „Ово“ је очигледно требало да буде догађај са рушењем вазе и свим што је следило; „таман“ није требало да стоји на том месту већ на сасвим другој тачки у времену али је она то, по обичају, превидела, из стилских разлога. Ема не хтеде ништа да каже, да не квари причу: њихова мама је била тако, мало шашава, ту и тамо, и увек у неважним стварима. „То није сасвим лоша особина, ако сте иначе добро организовани,“ знао је да каже Тата.

Сви су седели за столом и јели трешње, Ноло дремаше у углу, а прича је ишла овако:

– Почела сам да причам Еми како је Зела, моја маца, сви знате за њу, ја мислим – сви на ово климнуше главама не прекидајући бављење трешњама – како је Зела, – настави она – упала у нафту. У ствари, није било баш сасвим тако: била је зима, ми смо тада имали пећи на нафту а канистере са нафтом смо држали у предсобљу и таман је стигла нова тура. Изгледа да се нешто просуло док је Неџа, он нам је носио нафту – објасни – пресипао нафту из једног канистера у други, већи, а да то нико није приметио. Нико није видео ни Зелу: она је сигурно ускочила у предсобље кроз мали прозор, са терасе (он је увек стајао отворен – додаде), кад су сви изашли. Само смо је одједном чули како

мауче. Када смо отворили врата, имали смо шта да видимо: Зела, ногу улепљених нафтом, иде и тресе шапама, потпуно избежумљена. – Сви оставише трешње и гледаху у њу. – Онда је села и таман кад је хтела да почне да се умива моја мама је дохвати и однесе у купатило. Ја сам ишла за њом. Ставила је у лавабо, под топлу воду. Толико се отимала, гребла и бацакала се да је то било страшно. Мама и ја смо морале заједно да је држимо а и тако само што нам није побегла. У једном тренутку је допола висила преко ивице лавабоа, наглавачке! Страшно! Жилаве су животиње, чак и тако мале. Све нас је изгребла – имале смо огреботине још десет дана. – Трешње опет привукоше општу пажњу. – Онда је мама некако ипак успела да је окупа и шампоном, иако кажу да то мачкама не треба радити али, после нафте... – Она застаде присећајући се тог страха. – Имала је среће што смо одмах приметили шта се десило. Отровала би се, сигурно. После смо је умотали у фротир и сместили, тако потпуно замотану, на угрејано електрично јастуче на поду у ниши, у дневној соби. Мама је морала да је држи чврсто притиснуту ту, у пешкиру, да осети топлоту одоздо из електричног јастучета. Онда се умирила и заспала. Спавала је сигурно два сата. После се мало раскомотила, помолила главу па наставила да дрема. – Сад је прича већ текла глатко, нико више није очекивао страшан исход. – Када је изишла, изгледала је као пуфна. Онда се после лепо умила, мислим да јој је било мало зло од оног мириса

шампона, а и од нафте, сигурно, али, све у свему, до јутра се опоравила...

Чинија са трешњама беше празна, остало је још само неколико ситнијих и неколико потамнелих трешања на дну, неколико петељки, мало лишћа и – воде. Сви поустајаше од стола, деца да крену свако у своју собу а родитељи да се преместе у фотеље у дневној соби да претресу дневне догађаје и планове за наредне дане.

– Не идемо на море, – рече Емилија с врата гледајући у оца. – Идемо на Палић! Екскурзија!

– Како? – упита отац. – Како то? – додаде скрећући поглед на супругу.

– Све ћу ти објаснити, – рече она. – После...

Емилија се окрете и нестаде. Две ствари није волела: непредвиђене догађаје и напетост.

Све ће ионако морати да се разјасни – после...

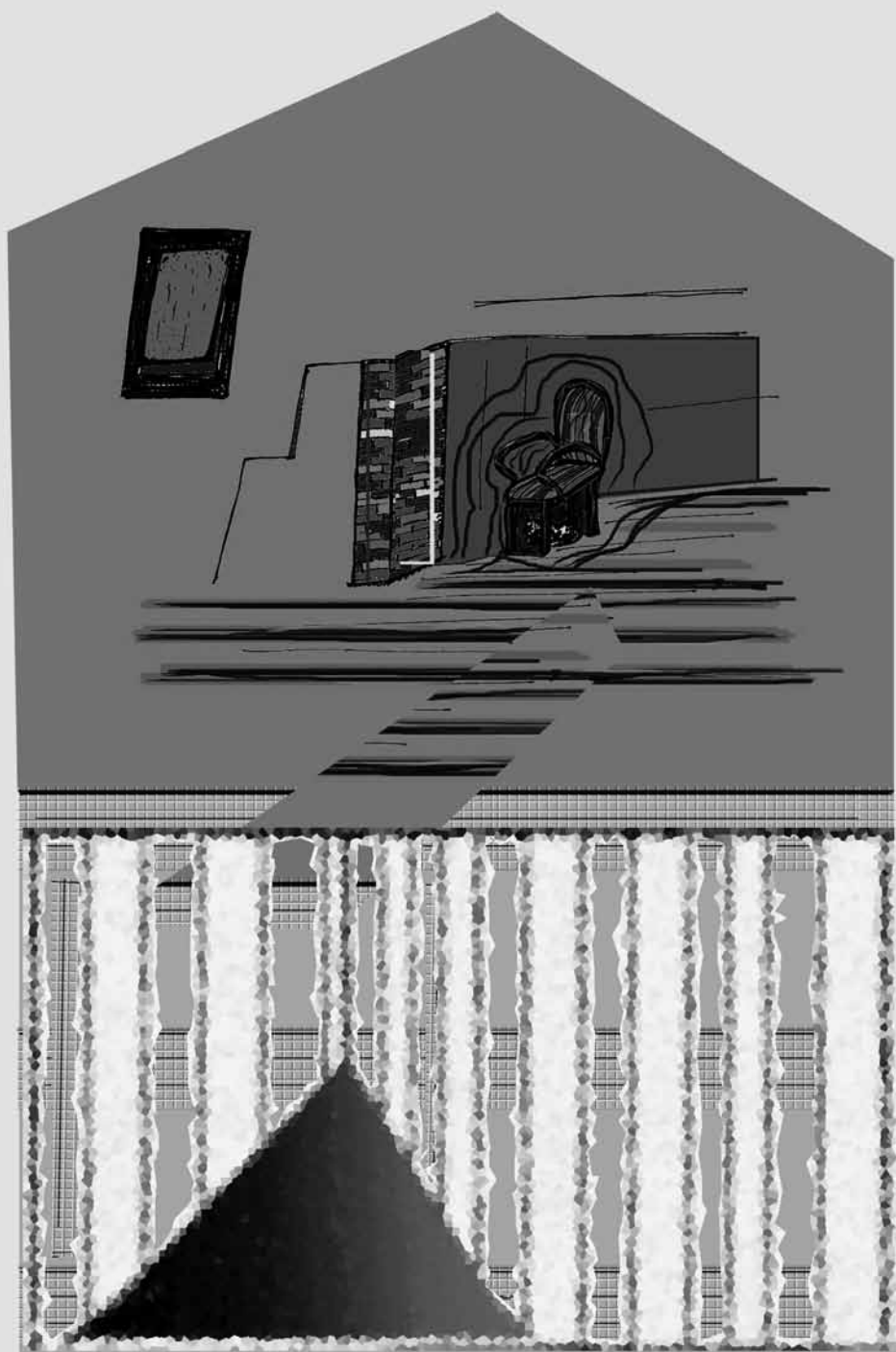
НА ТАВАНУ

Лина није могла да се снађе у мраку. У ствари, био је то полумрак.

Таван је био простран, пуст и без облика: све је било прекривено прашином дебелом као филц. Даске на поду, мало размакнуте и исушене, греде и зидови. Мало даље од места на коме је стајала Лина, на две стране по један димњак од цигала, такође сив и прашњав, полазио је од пода и пролазио кроз низак кров. Било је ту и неколико прљавих кровних прозора. Да прозори нису били отшкринути и подупрти по једном летвицом, Лина би закључила да на тај таван нико и не залази. Изгледало је још и као да би се кроз под можда могло и пропасти. Корачала је опрезно и без шума. Прашина би ионако доста тога пригушила. Плашила се.

Од првог тренутка је покушавала да *види* Нола, да препозна неки обрис који би је подсетио на мачку и тако се разликовао од околине. Имала је утисак да је тај труд можда ипак узалудан, као да тумара по неком нестварном простору очекујући нешто што није могуће – да пронађе своју мацу које нема већ три дана.

Сиви полумрак се губио у дубину да постане сасвим црн.

О том простору не би могло много да се каже, приметила је, није било много ствари, нешто старог намештаја, једна (изненађујуће) очувана софа, Лина није знала чија (можда оне госпође са првог спрата, предратних власника?), „сигурно Луј XV“, мислила је много година касније када би се тог догађаја сетила.

Све друго је било исто као под и зидови – тамно, прашина у полумраку.

Била је тишина – и ваздух је био мек. Лина се окрете око себе упирући поглед у тај необични велики простор, питајући се да ли ће наћи Нола – или не? Шта ако га не нађе? Ако га једноставно нема? Нешто је стезало у грудима од те помисли.

У једном тренутку, поглед јој паде на мрачан простор испод једне поломљене столице и – на мачку која гледа право у њу из мрака. Није могла да верује својим очима – да ли је то могуће? Је л' то он?

– Ноло, Ноло! – позвала га је тихим, пригушеним гласом да га не уплаши, да јој опет не побегне. Толико сладак, помислила је, да се то не да ни описати.

Да ли је то заиста крај те непријатне, непотребне и неочекиване авантуре? Уопште јој није било јасно зашто су га пустили да изађе, то јој је отпочетка изгледало ипак некако „нерегуларно“. Да објаснимо, Ноло је био на свом првом излету, нешто што ће касније постати редован део његовог и њиховог – Линовог живота. Није га било три дана.

Била је то идеја Линине мајке, великог љубитеља мачака, и познаваоца, сматрало се у породици: „Нолу је потребно друштво,“ рекла је једног дана,

„као сваком живом створу. Њему је са нама досадно. Треба га пустити да нађе себи мачје друштво, да се истутњи бар једном месечно.“ Лина је ћутала, мислила је како је то сигурно због оне (украсне) тиквице која је, изгравирана танким црним шарамма, однекуд из арапских земаља, стајала у танком обручу од кованог гвожђа високо на комоди у средњој соби. Ноло је имао пик на њу, затрчао би се с другог краја собе, скочио и у пролету је оборио шапом. Онда је „водио“ лево и десно по читавој кући, различитом брзином и са различитим исходом. Линина мама се јако због тога љутила.

Ноло је сада имао већ читавих седам месеци. Лини се поменута идеја уопште није допала али није ништа рекла – прво, због тиквице, а друго зато што је изгледало да је реч о увођењу једне обавезне мере, као кад она, рецимо, иде у школу или у парк после школе. Упркос причама, није могла да се сети да је икад видела иједну мачку изнад нивоа улице – једино испод, у подруму.

И тако су најзад једног дана отворили врата свог стана на трећем спрату гломазне „предратне“ зграде са излазом на две улице, са таваном и помоћним становима са терасом испод њега. Мачак је изишао и, супротно Линином очекивању, помало несигурно се попео уз степенице у правцу крова и поменутог тавана. После извесног оклевања, и жмиркања, изгледало је да се ипак одлучио, да је схватио зашто му је та слобода понуђена, и – нестао.

Лина је остала да гледа за њим, збуњена: помало љубоморна на ту нову слободу свог малог шти-

ћеника, помало увређена што је она остављена на прагу а он – „отишао својим послом“, како је то знала да каже њена мајка. Разрешена редовних дужности – одједном.

Али, да се вратимо на причу.

Ноло је лежао шћућурен у мраку испод столице и гледао нетремице право у Лину. Неколико подужих нити паучине лежало му је преко њушке, а и иначе је био сав прљав и покривен паучином као разбојник. Лина је са запрепашћењем схватила да он то не примећује – касније опет није знала зашто би он то приметио, а онда се сетила да, ипак, гледати тако преко саме паучине мора бити необично али... вероватно зато што је иначе био тако уредан и чист. Пришла му је, док се онај стари страх – да га неће наћи, сада већ претварао у нови, да ће он можда једноставно опет побећи ако она погрешити! Ипак, нешто јој је било чудно. „Ноло, Ноло!“ – пришла му је опрезно и пружила руке. Подигла га је брзо и пажљиво. Дрхтао је. Одмах је почео да преде, задовољан што је пронађен. Умирио се у Линином наручју, спасен. Изгледа да је ипак био сувише мали за тако велику авантуру. Или је можда просто огладнео.

Сада већ и сама умирена и задовољна, Лина је скинула мачку паучину са носа и, држећи га чврсто у наручју, брзо сишла до стана. Ноло је прео без престанка.

– Нахватао се страха, – рекла је мама. – А сигурно се и назимио, – додаде трљајући га топлим влажним пешкиром да скине остатке паучине. Сипала му је угрејано млеко у чинијцу.

Ноло је млеко брзо попио и полизао чинијицу својим малим храпавим језиком. Добио је још мало. Онда се, онако уморан, попео у своју удобну корпу где је ускоро и заспао.

Тако се завршила прва у низу Нолових авантура – његов први излет на кров. Лина је мислила да су добро прошли, све се лепо свршило.

После овог, следили су бројни други излети. Сви су се већ били на то навикли. Кад дође време, врата стана на трећем спрату би се отворила, црно-бели мачак би изјурио и сукнуо уз степенице. Лина би гледала за њим, сада је то већ била редовна ствар. Гипко тело под лепим сјајним крзном брзо би ишчезло иза зида са гелендером на подесту изнад.

Једном приликом кад Нола опет није било неколико дана, Лина је пошла на таван да га тражи али га није нашла. Сакупили су се да се договоре шта да се ради. Линина три године старија сестра, што у тим годинама није мало, сматрала је да се треба попети на кров и претражити га. Тата је био одлучно против. Мама је предложила да се обавести читав комшилук да Нола нема и да, ако неко види неког мачка, таквог и таквог (црно-белог), одмах обавести породицу власника. Мали Бата је рекао да се зову ватрогасци. На крају није урађено ништа – чекало се да у Нолу проради мачја природа и да се врати кући.

Коначно, после недељу дана, једна од комшиница у стану са улазом са терасе јавила је да је Ноло виђен тога дана како прескаче са једне терасе на другу а одатле на – кров.

Лини је пао камен са срца. „Стигао је до нашег крова,” помислила је. „Сада ће сигурно бити све у реду. Сада ће сићи на таван, сетиће се...”

Тако је и било – тај пут и још неколико пута, а онда је једног лепог пролећног дана Ноло отишао, по обичају, али се више никад није вратио.

– То је мачји живот, – рекао је тата. – Сигурно је нашао неко друштво. Можда има и читаву банду. Ко зна...

– Ко зна, – рекла је мама. – Можда ће се вратити. Мачке се везују за кућу.

Лина је била тужна. И њена сестра је била тужна, а и мали Бранко исто. Сви су волели Нола.

Касније су још годинама слушали од комшија како је неко овде или онде видео неку мацу – исти Ноло, мора да му је неки род...

Лина се надала да ће и она неку од тих мачака видети, можда баш и самог Нола, остарелог, можда и офуцаног али – није. Ипак, једног новог пролећног дана, када су већ сви ти догађаји почели да бледе, на капији једне баште близу куће наишли су, она и њен млађи брат, на једну лепу црно-белу мачку са четири мачета.

Изгледали су им познато...

ПОСЛЕ

– Идем ја по Бранка! – добаци Лина из предсобља узимајући лопту у мрежици.

– Немојте дуго! – чуло се из дневне собе. – Вечерас имамо госте.

– Добро, идем. Здраво!

Она стрча низ степенице држећи мрежицу са лоптом даље од себе да је лопта не удара по нози. Оде два улаза ниже, у једно доста велико и необично двориште.

Велика застакљена капија; из ходника се ишло низ степенице а у само двориште се улазило по равном; лево стазом стизало се до стана једне породице са великом децом, отприлике Емилијиних година, десно уз неколико степеника до велике бетониране површине где се одвијао скоро сав дечји живот, те и још неколико суседних зграда. На другој страни је било неколико кућерака, могло би се рећи иза угла, јер они беху тако нанизани, управо на предњу раван слике. Испред тих кућерака беше травната површина и на њој један дуд. Дуд је лети био препун дудиња које падаху на све стране око дрвета. Деца су оне зреле сакупљала и јела (ранијих дана у сезони би се из једног од кућерака износила и расклиматана дрвена хоклица да се неко од веће деце попне на дуд и набере дудиња за сву децу) –

увек их је, ипак, било пуно угажених и разгажених тако да се све око дрвета црнило. Ту је живела једна ситна старица квргавих руку, зализане косе скупљене у пунђу, увек у црнини. Сретали су је понекад и испред стаклене капије, на улици. Није волела децу и плашила их је страшним причама.

Кад се уђе у двориште, право, стајала је увучена једна лепа предратна зграда на два-три спрата. Испред ње опет трава и два-три дрвета. Та зграда беше помало необична и тајанствена, у њој су живели један вижљаста риђи дечак и иста таква девојчица, његова сестра. Они никад нису силазили у двориште да се играју са другом децом. Понекад би их видели како промичу терасом, бледи и риђи. И они су гледали у децу, одозго, са терасе. Сасвим ретко би разменили и поздраве. „Знамо се из виђења,“ чула је Лина од Емилије да се то тако каже. Између дрвећа се ту и тамо могао видети неки рањени голуб како се мучи скакућући на једној ноzi. Никад се није могло утврдити ко гађа голубове – нова велика зграда кроз коју се пролазило да се дође до дворишта била је пуна деце различитог узраста, а мангупарије је било и из суседних улица. Лина се увек надала да тај пут неће бити ниједног мангупа: плашила их се. Једном је један ухватио отпозади за капуљачу док је пролазила поред њега и није хтео да је пусти док се није расплакала. Била је мала као Бранко сад – никада то није заборавила.

Сасвим десно, насупрот делу са кућерцима и дудом, уздизао се зид којим је ово двориште било одвојено од суседног. Уз тај зид беше набацана хрпа некаквог грађевинског материјала и по њој

просут и местимично размазан катран. Катран је био црн и сјајан – тамо где га није прекривала фи-на беличаста прашина. Испред те хрпе, тачније на њеном предњем, ближем делу, сад стајаше Бранко, балансирајући на једном већем неправилном ка-мену. Био је сам. Пажљиво је разгледао нешто у својој руци.

Лина се упути право ка њему.

– Здраво! – рече чим стиже, а затим упита: – Шта ти је то?

– Ракљица, – рече Бранко. – Види, – додаде, пру-жајући Лини необичан мали предмет.

Лина га узме и осмотри. Ракљица је имала дршку и два крака а све беше обмотано тањом, пластиком обложеном жицом. Између два крака је била зате-гнута гумица. Ракљица беше сјајна и црвена, потпу-но нова.

– Одакле ти? – упита Лина.

– Имам и меткиће, – рече Бранко извлачећи другом руком из џепа шаку разнобојних комадића пластиком обложене жице у облику латиничног слова У.

– Одакле ти то? – упита Лина поново.

– Дао ми је један дечак, – рече Бранко. – Мало-пре. Ја сам овде стајао и хтео сам да се попнем уз оно брдо – он руком показа на хрпу грађевинског материјала замазаног катраном – кад је дошао. Са-мо ми је дао и ово и ово, – рече показујући опет шта је добио.

– Па, а је л' знаш како се употребљава?

– Знаш, показао ми је. Ево, – рече, стављајући пажљиво један меткић у ракљицу тако да њим обу-

хвати гумицу. Онда затеже руком гумицу с меткићем циљајући у велико попречно пресечено буре са расцветалим комшијским олеандром. Меткић се загри у меко дрво.

– Ау! – рече Лина. – Пази шта радиш с тим. То је сигурно опасно.

– Па, није. Не знам. Они гађају голубове, – додаде Бранко. – Ја нећу.

У том тренутку, камен се претури и Бранко изгуби равнотежу. Покушавао је да остане на ногама али на крају ипак заврши са одраним коленима и руку умазаних катраном.

– Е, лепо, – рече Лина. – Шта ће сад мама да каже?! – додаде и без упитног тона у гласу. – Хајдемо. Јеси ли се много ударио? Је л’ те боли? – додаде гледајући у његова одрана колена док се неколико капи крви већ назирало испод прашњаве згуљене коже.

– Ништа, – рече мали дечак једва се уздржавајући да не заплаче. – Није ништа.

– Хајдемо на чесму, – рече девојчица помажући млађем брату да се очисти: руке му беху улепљене катраном. Крв је сада већ цурила остављајући бразде у прљавштини на његовим коленима.

Стара гвоздена чесма са рељефним украсима беше причвршћена на бочну фасаду првог од оних нанизаних кућерака, један обичан бели зид: трбушаста доњи део са решетком у који се сливала вода и сама чесма горе, са „лептиром“.

Лина брату опра оба колена; није било превише крви али није хтела да стане. Она све око одеротина најзад пажљиво обрису марамицом коју је, на

срећу, увек носила у џепу, али је вода већ стигла да натопа ногавице Бранкових кратких панталона, па и саме његове ципеле. Сав је био мокар. Ни Лина није прошла боље: та је чесма увек јако прскала, чега се она, нажалост, касно сетила – иако би то лети било добродошло, деца би се ту играла и поливала водом по цело преподне, сада беше сувише свеже за ту врсту разоноде. Један хладни талас као да је вратио пролеће. Они се окретоше да пођу, Бранко трљајући успут руке Линином мокром марамицом и чинећи све да са њих отре катран – узалуд.

Одједном се иза бурета са олеандром помоли најпре једна а затим још две црно-беле маце.

– Хеј, види! – узвикну Лина, обрадована. – Мац, мац...!

Мачке на тренутак окренуше главе у њиховом правцу.

– Види како личе на Нола! То мора да су оне исте што смо их видели код оне капије. Како су порасле!

Изађоше из дворишта идући за мачкама, прођоше кроз зграду и на улицу. Мачке ту скренуше лево и шмугнуше кроз мрачан подрумски прозор местимично прекривен паучином. Они мало постојаше испред тог прозора: док је Бранко марамицом брисао колена из којих је опет текла крв, Лина је и нехотице разгледала решетку којом је неко узалудно покушао да заштити сада полупана стакла. Одоздо допираше хладан задах мемле.

– Мац, мац...! – покуша Лина опет да их дозове. Ништа се није ни померило.

– Ја бих хтела једну мацу, – рече она затим жалостиво. – Хоћу мацу! – понови. – Хајде да узмемо једну мацу, – рече још.

– Па, ја не знам, – рече Бранко несигурно још увек потресен малопређашњим падом и забринут због катрана који није хтео да сиђе са његових руку. – Морамо да питамо маму и тату.

– Шта ће вам мачка? – зачу се познати глас иза њихових леђа. – Узмите пса! Ја имам баш оно што вам треба: штене немачког птичара, мешанац!

– Здраво, Рики! – узвикну Лина тргнувши се. – Баш си ме уплашио! Па, не знам, – додаде. – Морам да питам родитеље. Нисмо никад имали пса. Морамо да идемо, – додаде загледајући Бранкова колена. – Бранко је пао. Он је тако неспретан...

– Шта, па, је л' те боли? – упита га сад и Рики. – Јеси се много ударио?

Он пружи руку да дотакне Бранка.

– Та, немојте ме дирати! – узвикну Бранко одгунувши старијег дечака док су му колена бридела. Окрете се и отрча, увређен.

– Морам да идем! – узвикну Лина па потрча и сама за братом.

– Видимо се у школском дворишту! – довикну јој Рики.

Те вечери кад су испратили госте поче да се прича о Емилијином летовању и о томе како се оно беше претворило у екскурзију. Разредна је била против, али је директор инсистирао: „Нема спаваћих кола, нема ни летовања! Читаву ноћ путовати аутобусом до мора – са толико деце! Не долази у обзир! Нема човек где ни ноге да протегне. Шта ако некоме позли? Не може се ни прићи.“ Било је и дру-

гих, различитих мишљења, али је директорова реч била последња. Деца су могла да иду или да не иду. Тако су на крају ипак сви попустили. Духови су се смирили – почеле су припреме за екскурзију, иако су сви жалили због пропалог летовања.

Када је та тема била сасвим довршена, општа пажња некако природно пређе опет на Бранка. Он је седео високо на дивану држећи обема рукама шољу врућег какаоа. Још раније тог поподнева, чији је он главни догађај био до самог доласка гостију, морали су да му очисте руке разређивачем, онаквим какав користе молери (имали су га у остави, на срећу – и сасвим случајно); оба колена му беху најпре очишћена и премазана црвеним јодом а затим прекривена великом парчади газе. Газа беше нова, бела и потпуно чиста, причвршћена тракама смеђег фластера. Нови мириси су тај доживљај чинили још необичнијим. Дотад је најнеобичнији био мирис бензина.

– Шта је то у ствари било, Бранко? – упита га отац озбиљно. – Како си пао? Је л' те јако боли?

– Не боли ме, – рече Бранко већ заморен одговарањем на иста питања. – Добро ми је. Пао сам са једног камена... – он се ућута, мислећи да је довољно рекао, и не по први пут.

– Почео је да говори војвођански, – рече Лина родитељима и Емилији – на њој на крају и заустави поглед.

– Је ли? Како? – упита отац. – Шта је рекао?

– Рекао је: *Та, немој ме дирати!* – Лина тачно понови његове речи онако како их је она чула.

– Та, немојте ме дирати! – рече одједном Бранко наглашавајући последњи слог код оба глагола.

– Не, ниси тако рекао, – успротиви се Лина. – Лепо је рекао, – рече обраћајући се опет осталима. – Ја сам мислила да је то рекао Рикију.

– Нисам, рекао сам и теби и Рикију. И ти си ме гњавила, није само Рики.

– Па, морала сам... Баш си неваљао, Бранко! – рече Лина одлучно.

– Добро, децо. Немојте да се свађате. Бранко има смисла за језике, ето. Чуо је да се тако говори кад је био у Меленцима, код родбине, је л', Бранко? – рече сад и она помало по војвођански. – Како би се то рекло?

– *Својта* – рече Бранко невољно. Ипак су га мало болела отечена колена.

– Ето! Браво, Бранко! – узвикну мама.

Сви беху задовољни а девојчице и помало љубоморне. Могу и оне да говоре војвођански али то не чине!

– Мита има ваздушну пушку, – рече Бранко одједном.

– Ко? – упиташе и тата и мама.

– Мита, један велики дечак из оне зграде доле, број 26, ја мислим да он гађа голубове.

Тема беше већ позната – није било потребе да објашњава које голубове и где, о томе се говорило од почетка пролећа. Ваздушна пушка, то злогласно оружје размажене дечурлије за које се није могло ни схватити зашто би га иједан родитељ

своме детету купио: проносили су се гласови чак о понеком избијеном оку, а о осакаћеним птицама да и не говоримо.

– Добио сам ракљицу, – додаде. – Данас.

– И меткиће, – убаци Лина.

– А, је л’? – рече мама. – Па, јеси ли испробао то?

– Јесам, јесам, – рече Бранко. – Не знам само шта да радим. Тамо има један рањени голуб.

– А, не. Немој носити онда ту ракљицу, сине, кад идеш у двориште. Испашће на крају да си ти гађао голубове! – рече тата одлучно. – Боље понеси лопту.

– Хиииии, лопта! – узвикну Лина. – Заборавили смо лопту! У дворишту, – додаде на Емин упитни поглед.

– Сад је касно, – рече тата. – Доцкан је: време за спавање. Сутра ћете потражити лопту. Хајде – у кревет!

Ема и Лина пожелеше оцу лаку ноћ па изађоше из собе са мајком да јој помогну око размештања кревета. Лина приђе прозору и покуша да проникне погледом кроз мрак који скриваше двориште што се пружало између зграда са излазом на четири улице. Узалуд.

– А је л’ можемо да узмемо куцу? – упита Бранко кад остаде насамо са оцем.

– Куцу? Не знам, размислићу. Откуд сад то? Шта каже ваша мајка?

– Мама не каже ништа, – рече Бранко. – Нисмо је још питали.

– Питај маму, онда.

– Добро. Лаку ноћ, тата.

Бранко се подиже на прсте да пољуби оца у образ; од тога га опет заболеше већ утрнула колена али не рече ништа.

– Лаку ноћ, сине.

Мало касније, пошто је опрао зубе и сместио се у кревет, кад његова мајка дође да угаси светло, Бранко и њу упита за куцу.

– Шта каже тата? – упита она њега.

– Каже да питам тебе.

– Аха, па добро, мораћу да размислим. Мораћу и да попричам са татом. Видећемо. Лаку ноћ!

– Лаку ноћ, мама, – гласио је поспани одговор.

После још једног пољупца, врата се затворише и мали дечак остаде сам у мраку, безбедно ушушкан, уморан од узбуђења тог не сасвим необичног дана.

Можда ће Лина хтети...

РЕЧ О КЊИЗИ

Бојана Николетић је књижевница особеног дара, префињеног језичког израза, дубоке, мисаоне и интелигибилне наратије која је увек у служби текста и њених сваким даном све бројнијих читалаца.

„Минти, Ноло и остали“ је књига прича за децу где ова по свему креативна, тиха и ненаметљива списатељица отвара пред нама свет детињства, игре, првог сусрета и даљих дружења са кућним љубимцима. Ово је књига о првим инструкцијама које је Лина добила од свог другара Рикија о томе како да влада и на који начин да подучи и дресира свог новог помало несташног кучног љубимца пса Минтија. Ова књига се већ од самог почетка намеће и као својеврсни приручник, наравно приповедачки, добро уобличен, о кућним љубимцима, а поготову у периоду кад су они недовољно социјализовани и неспремни за живот у стану, у породици и са осталим кућним љубимцима. Бојана своју причу развија смиреним и уједначеним ритмом ређајући догађај за догађајем, слику за сликом и тако нас увлачи у мрежу читања и промишљања једне дечије визууре и пријатељстава са псима, мачкама и осталим пријатељима из света животиња.

У својој књизи прича за децу Бојана на један веома оригиналан и маштовит начин преплиће мотиве и књижевне жанрове са толиком финоћом и прецизношћу да се читањем неосетно прелази из обичних животних сцена где се породичним свакодневним догађајима из живота кућних љубимаца прелази на социјалне, биолошке, авантуристичке и трилер мотиве где се померају границе читања и досадашње праксе приповедања како деци тако и одраслим који би желели да се читањем осећају као деца.

Радња Бојаниних прича се дешава у урбаном простору, а кроз дијалоге отвара нам се једно планетарно, историјско и етнолошко путовање коме заједно са њеним јунацима покушавамо читањем да дорастемо.

Својеврсни езопизам који се преплиће у приповедању и стална Лина лична поређења њених односа према псићу Минтију и мачку који се звао Ноло, имају озбиљне и благо изнијансиране едукативне валере, што је особеност која краси сваку квалитетну, па и ову ауторкину књигу за децу. Са знајни принцип Бојана благо и ненаметљиво провлачи кроз све приче, чинећи их тако примереним за дечји узраст.

Али да вам ја не причам пуно о овој, Бојаниним илустацијама испуњеној, књизи прича, већ да је оставим вама, поштовани читаоци, како за читање тако и за препоручивање пријатељима. Моје је

само да као уредник поздравим излазак перелепе књиге Бојане Николетић са тако необичним називом „Минти, Ноло и остали“.

Радован Влаховић, књижевник

БЕЛЕШКА О АУТОРКИ

Бојана Николетић
(Београд, 1956)

После гимназије студирала медицину и језике.

Објавила неколико књига превода, две књижице есеја и друге кратке прозе - *Појмови, псеудонаучно дело* (2002) и *Градске приче* (2015); један (електронски) кувар; уређивала два веб-сајта; радила у канцеларији и на терену; држала деци приватне часове француског и енглеског.

Пише и црта.

Бојана Николетић
МИНТИ, НОЛО И ОСТАЛИ

Издавач
Nikasso–NM – БАНАТСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР
ЈНА 35, Ново Милошево, 023/783–155
е–mail: nikasso.bkc@gmail.com
www.banatskikulturnicentar.blogspot.com

Уредник
Радован Влаховић

Рецензент
Радован Влаховић

Цртежи/илустрације
Бојана Николетић

Дизајн, обрада илустрација
и прелом текста
Сенка Влаховић Филипов

Штампа
Гласник, Београд

Тираж
100

ISBN 978-86-6029-226-3

Ново Милошево, 2015.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.41-93-32

НИКОЛЕТИЋ, Бојана

Минти, Ноло и остали : (мале приче о псима и ма-
чкама) / Бојана Николетић ; илустрације Бојана Николет-
тић. - Ново Милошево : Банатски културни центар, 2015
(Београд : Гласник). - 100 стр. : илустр. ; 21 см

Тираж 100.

ISBN 978-86-6029-226-3

COBISS.SR-ID 296434439